

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको समृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन र भौतिक पूर्वाधार

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका

पार्श्व चित्र

गाउँपालिकाको कार्यालय, सीतापुर सप्तरी

web : www.agnisairkrishnasawaranmun.gov.np

E-mail : asks.gapa@gmail.com

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र

२०७५

संरक्षक

परशुराम चौधरी, गाउँपालिका अध्यक्ष

सल्लाहकार

मिना चौधरी, गाउँपालिका उपाध्यक्ष

राजीव कुमार भ्ना, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

लेखन तथा सम्पादन

आयुश श्रेष्ठ

लेखन सहयोगी

प्रहलाद सिंह थारु र देवश कुमार चौधरी

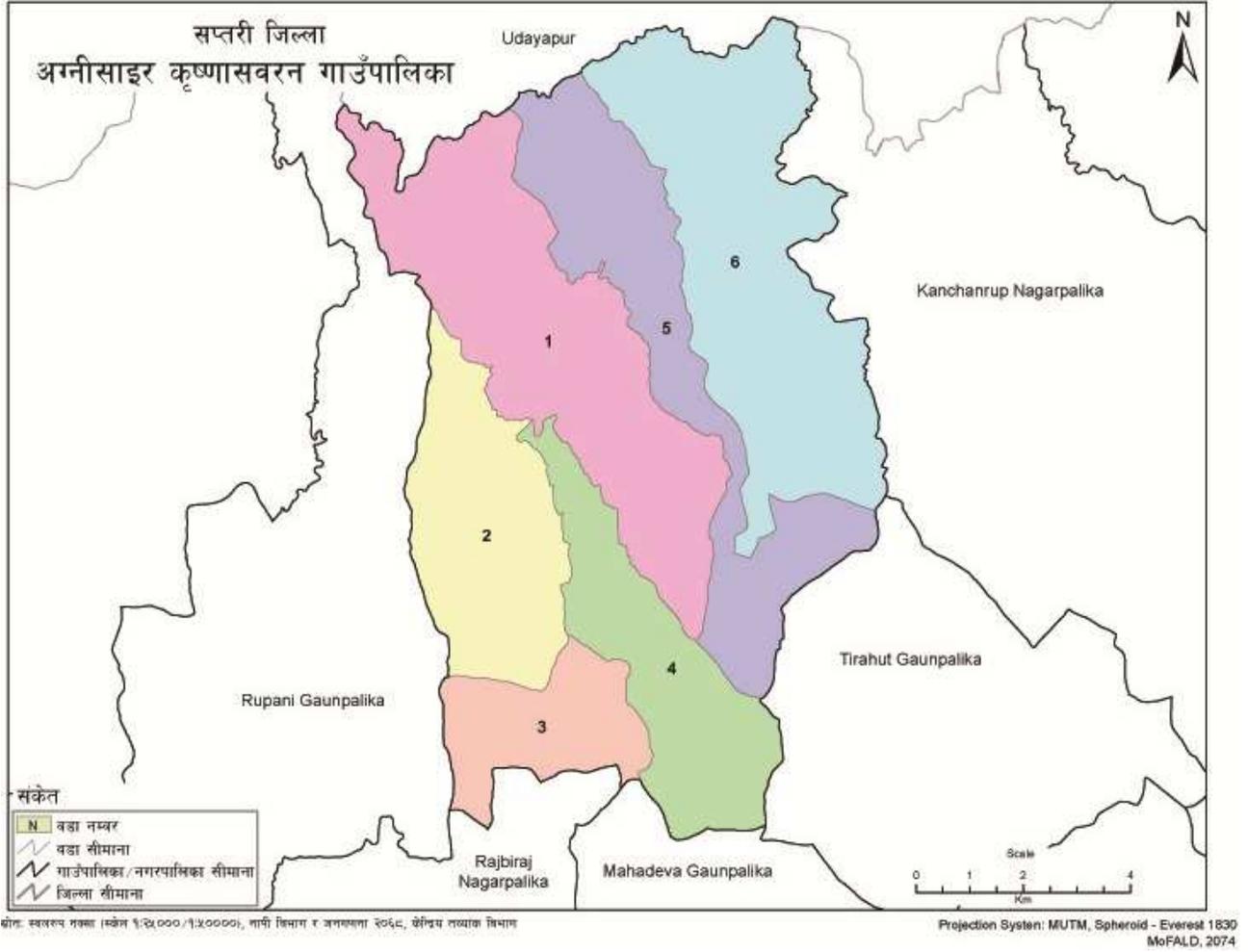
प्राविधिक सहयोग :

सबल नेपाल, सप्तरी

प्रकाशक :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका, सीतापुर

गाउँपालिकाको नक्सा :

श्रोत : गाउँपालिकाको वेभपेज

सारांश

छोटो रूप	पुरा रूप
गापा	गाउँपालिका
नपा	नगरपालिका
गाविस	गाउँ विकास समिति
आ.व.	आर्थिक वर्ष
मि	मिटर
किमी	किलो मिटर
जिविस	जिल्ला विकास समिति
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
जि.वा.क.स.	जिल्ला बाल कल्याण समिति
हे.	हेक्टर
जिशिका	जिल्ला शिक्षा कार्यालय
जिप्रका	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
मावि	माध्यमिक विद्यालय
प्रावि	प्राथमिक विद्यालय
उमावि	उच्च माध्यमिक विद्यालय

मिना चौधरी
गाउँपालिका उपाध्यक्ष

परशुराम चौधरी
गाउँपालिका अध्यक्ष

राजीव कुमार भट्टा
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

शुशील कुमार चौधरी
वडा अध्यक्ष वडा नं. १

पशुपती प्रसाद चौधरी
वडा अध्यक्ष वडा नं. २

अरुण कुमार चौधरी
वडा अध्यक्ष वडा नं. ३

तेज नारायण यादव
वडा अध्यक्ष वडा नं. ४

श्री प्रसाद यादव
वडा अध्यक्ष वडा नं. ५

कुसुम आर्चाय
वडा अध्यक्ष वडा नं. ६

शुभकामना

नयाँ नेपाल निर्माणको लागि हजारौंको बलिदान, त्याग, तपस्याले नेपालको संबिधान २०७२ लागु भएको थियो । देशलाई संघियतामा लानको लागि आफना जायज माँगहरुलाई पुरा गर्न सयौं जनताले शाहादत प्राप्त गरेर प्राप्त जनादेश अनुसार लागु भएको संघिय शासन अर्न्तगत यस अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । संघिय शासन प्रणाली त्यस किसिमको शासन प्रणाली हो जहाँ कम्तीमा २ तहको सरकार हुन्छ र संबिधानबाटै विभिन्न तहका सरकारबीच अधिकारको विभाजन गरि समन्वयात्मक ढंगले शासन व्यवस्था संचालन गरिन्छ । विश्वका २८ देशले यस प्रकारका शासन अवलम्बन गरेको छ । जस मध्ये क्षेत्रफलको आधारमा विश्वका ८ ठुला राष्ट्र मध्ये ७ राष्ट्रले समेत यो शासन व्यवस्था अवलम्बन गरेको छ ।

नेपालको संबिधान २०७२ अनुसार स्थानीय तहलाई ३ तहमा विभाजन गरि व्याख्या गरिएको छ । जस अनुसार गाउँपालिका एक भौगोलिक तथा प्रशासनिक एकाई हो जसको कार्यकारणी अंग गाउँ कार्यपालिका हो भने व्यवस्थापकीय कार्य गर्ने अंग गाउँ सभा हो । हाल देशमा स्थानीय तहको संख्या ७ सय ५३ रहेको छ ।

हाल यस गाउँपालिकाले तयार गरेको पार्श्वचित्र पाउँदा हृदय देखि नै खुसि भएको छ । पार्श्व चित्रलाई वर्तमान अवस्थाको चित्रण गर्ने पारदर्शी ऐना पनि भन्ने गरिन्छ । पार्श्वचित्रले भू-उपयोगको अवस्था, जनसंख्याको स्थिति, सामाजिक चित्रण, शिक्षाको अवस्था, मानव संशाधनको स्तर, धार्मिक एवं सांस्कृतिक अवस्था लगायत गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका अन्य श्रोतहरुको पहिचान गरि भौतिक प्राकृतिक स्थितिका बारेमा जानकारी एवं सु-सुचित हुने मौका प्रदान गर्ने भएकोले पनि प्रस्तुत अध्ययनको महत्व र उपयोगिता हरेक व्यक्ति, संस्था लगायत गाउँपालिकाको बिकासको लागि अति नै महत्वपूर्ण रहेकोछ ।

अन्तमा यस पार्श्व चित्रमा दर्शाएका तथ्यांकहरुलाई अवलम्बन गर्दै समुदायको स्थितिको सुधारको लागि कार्य गर्ने तथा यस गाउँपालिकाको बिकासको लागि सम्भाव्यता तथा चुनौतीहरुलाई समेत समेटेर कार्य गर्ने प्रतिबद्धता सहित यस पार्श्व चित्र तयार पार्न आफना लगनशिलता देखाउनु भएकोमा सबल नेपाललाई हार्दिक धन्यवाद दिदै सो सफल पार्न दिन रात खटिनु हुने सम्पूर्ण टोलीलाई समेत यस गाउँपालिकाको तर्फबाट कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

मिति : २०७५।३।८ गते ।

परशुराम चौधरी

गाउँपालिका अध्यक्ष

शुभकामना

गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष पदमा निर्वाचित भएको १ वर्ष नबित्दै मेरो गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र तयार भई मेरो हातमा पर्दा म आफुलाई अत्यन्तै खुसी महसुस गरिरहेको छु । मैले अध्ययन गरे अनुसार यस पार्श्वचित्रमा अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पर्ने सम्पूर्ण वडाको सुचक अनुसार यथासक्य सम्पूर्ण विवरण समेटिएको छ । यसमा समावेश भएका वस्तुगत विवरण तथा जनसांख्यिक प्रक्षेपणहरूले जनप्रतिनिधिहरूलाई आगामी आर्थिक वर्षका लागि योजना तर्जुमा गर्न पक्कै पनि सघाउ पुग्नेछ, भन्ने आशा एवम् विश्वास लिएकी छु ।

पार्श्वचित्रबाट गाउँपालिका क्षेत्रमा विकासको कामहरू गर्दा कुन कुन क्षेत्रमा के समस्या र संभावनाहरू के छ, छन् भन्ने कुरा थाहा हुन्छ । विभिन्न सरकारी निकाय, विकास साभेदारहरू र जनप्रतिनिधिहरूलाई समेत यो पार्श्वचित्रले आफ्नो क्षेत्रको समस्या समाधानको लागि पहल गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास मैले लिएका छु । यो पार्श्वचित्र विकासको काममा सरोकार राख्ने सबैका लागि धेरै हदसम्म उपयोगी बन्ने विश्वास लिएको छु । वास्तवमा यस गाउँपालिकाको प्रतिस्पर्धात्मक लाभका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्दै उक्त क्षेत्रहरूमा लगानी वृद्धि गर्न सक्ने आधार यो पार्श्वचित्रले दिएको छ । पार्श्वचित्र तयार गरी यस गाउँपालिकाको सार्वजनिक वस्तु तथा सम्पत्ति हामी माझ ल्याउन सफल हुनु भएकोमा सबल नेपाल सप्तरीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । आफ्नो कार्यालयको कामलाई असर नपर्ने गरी अथक परिश्रमका साथ सुचना सङ्कलनको कार्यमा सहयोग गर्ने अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाका वडा अध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिवज्यूहरू, सरोकारवालाहरू, राजनितिक दलका प्रतिनिधीहरू र अन्य कर्मचारीहरू सबै धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका विद्यालय, वन, स्वास्थ्य संस्था, लगायत विविध क्षेत्रबाट सुचना उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण व्यक्ति र निकायहरूलाई समेत धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा, यो पार्श्वचित्र गाउँपालिकाको स्रोत र साधनले भ्याएसम्म त्रुटि रहित बनाउन सबल नेपालद्वारा प्रयास गरिएको छ । अभै पनि केही कमजोरी भएमा आगामी दिनमा सुधार गर्दै लगिने छ । देखिएका कमजोरीहरू औल्याई सकारात्मक पृष्ठपोषण दिनुहुन सम्बन्धित सबैमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

मिति : २०७५।३।८ गते ।

मिना चौधरी
गाउँपालिका उपाध्यक्ष

शुभकामना

गाउँपालिका प्रोफाइल (Rural Municipality Profile) गाउँपालिकाको यथार्थ विवरण र वस्तुस्थिति चित्रण गर्ने प्रारम्भिक दस्तावेज हो । गाउँपालिका पार्श्वचित्रलाई वर्तमान अवस्थाको चित्रण गर्ने पारदर्शी ऐना पनि भन्ने गरिन्छ । प्रोफाइलले भु-उपयोगको अवस्था जनसंख्याको स्थिति, सामाजिक चित्रण, शिक्षाको अवस्था, मानव संसाधनको स्तर, धार्मिक एवम् सांस्कृतिक अवस्था लगायत गाउँपालिका भित्रका अन्य श्रोतहरूको पहिचान गरी भौतिक र प्राकृतिक स्थितिका बारेमा जानकारी एवम् सु-सुचित हुने मौका प्रदान गर्ने भएकोले पनि प्रस्तुत अध्ययनको महत्व र उपयोगिता हरेक व्यक्ति, संस्था लगायत गाउँपालिकाको विकासको लागि अति नै महत्वपूर्ण रहेको हुन्छ ।

जनतासँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध गाँसिएको स्थानिय सरकारको रूपमा रहेको गाउँपालिकाले सरकार र जनता बीच सेतुको रूपमा काम गरिरहेको हुन्छ । सरकारी सेवा सुविधा प्रति विश्वसनियता कायम गरी संघीयतालाई साकार रूप दिने प्रयासका साथै स्थानीय तहमा प्रदान गरिने विभिन्न सेवा सुविधा लगायत बजेट निर्माण गरि योजना र कार्यक्रमलाई जनताको घरदैलो सम्म पुऱ्याई न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापन प्रकृत्यासँग आबद्ध गर्दै गाउँपालिका प्रोफाइललाई अनिवार्य न्यूनतम शर्तको रूपमा राखिएकोले पनि यसको निर्माण कार्य अपरिहार्य रहेको छ ।

राज्यको समग्र विकासको स्थिति र श्रोत साधनको अवस्था बारेमा जानकारी लिन सकिने आधार तथ्याङ्क भनेको नै यस्तै किसिमका स्थानीय तहको पार्श्वचित्र र श्रोतसाधनको अध्ययन हो । त्यसैले प्रोफाइल तयार गर्दा सत्यता र वस्तुस्थितीको नजिक पुग्ने प्रयास नै यसको पहिलो सफलता हो । सूचना र तथ्याङ्क संकलन एवम् विश्लेषण, प्रमाणीकरण लगायत विषयगत कार्यालयहरूको सहयोगका साथै विभिन्न धार्मिक, सामाजिक, शैक्षिक, राजनैतिक क्षेत्रको समन्वय र सहकार्य यसको यथार्थता र विश्वसनियता पनि हो ।

प्रस्तुत प्रोफाइल तयार गर्ने क्रममा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको नमूना ढाँचा, सूचना एवम् तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण, तालिम एवम् गोष्ठीको व्यवस्था प्रस्तुत अध्ययनको आधिकारिकता हो । साथै उक्त कार्यक्रममा सहयोग पुऱ्याउनु हुने जनप्रतिनिधी ज्यूहरू, कर्मचारीहरू, सामाजिक परिचालक, राजनीतिक दलका व्यक्तिहरू, शिक्षक, समाजसेवी, नागरिक समाज, सरकारी तथा निजी क्षेत्र लगायत अन्य सरोकारवाला प्रबुद्ध व्यक्तिहरू धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

राजीव कुमार भा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति : २०७५/०३/१४

बिषय सूचि :

क्र.सं.	बिषय सूचि	पाना नं.
१	बिधि/प्रकृत्या	१-२
२	परिचय	
	पृष्ठभूमि	३-५
	भौगोलिक अवस्था	६-६
	सापेक्षिक स्थान	६-६
	प्रशासनिक तथा राजनीतिक बिभाग	६-६
	भौतिक अवस्था	७-७
	भुगोल र माटोको बनावट	७-७
	भूमि प्रयोगको ढाँचा	७-७
	सांस्कृतिक बिबिधता	८-८
	महत्वपूर्ण धार्मिक, पौराणिक तथा ऐतिहासिक स्थानहरू	८-९
	प्रमुख पर्वहरू	९-१०
	स्थानीय निकायको निर्वाचनमा निर्वाचितहरू	११-१२
	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र वडा सचिवको बिवरण	१२-१२
	कार्यरत कर्मचारीहरूको नामावली	१३-१५
३	जनसांख्यिक बिवरण	
	जनसंख्याको बिवरण र बिप्लेशन	१६-१६
	जनसंख्या र घरधुरी	१६-१६
	वडा अनुसार घरधुरी र जनसंख्याको बिवरण	१७-१७
	उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्याको बिवरण	१८-१८

	धर्मको आधारमा घरधुरीको विवरण	१८-१८
	५ वर्ष भित्रका बालबालिकाको उमेर समुह र लिंग	१९-१९
	जातजातिको आधारमा जनसंख्या	१९-१९
	मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या	२०-२०
	दर्ता	२०-२०
४	आर्थिक विकास	
	गाउँपालिकाको आय व्ययको विवरण	२१-२१
	कृषि तथा पशु चौपाया	२१-२१
	खेतिको वार्षिक कृषि उत्पादन	२२-२२
	वार्षिक दालको उत्पादन	२२-२२
	वार्षिक तेलको उत्पादन	२२-२२
	वार्षिक तरकारी उत्पादन	२२-२२
	वार्षिक फलफुलको उत्पादन	२३-२३
	प्रांगारिक तथा रासायनिक मल वित्तरक	२३-२३
	कृषि समुहको विवरण	२४-२५
	औद्योगिक तथा व्यवसायिक संगठन	२६-२९
	बैंक तथा वित्तिय संस्था	३०-३१
	व्यापार केन्द्रहरुको विवरण	३२-३३
	घरधुरीको सुबिधाको आधारमा	३४-३४
	पर्यटन र थप क्षमता	३४-३४
५	सामाजिक विकास	
	साक्षरता अनुसार ५ वर्ष माथिका उमेरको जनसंख्या	३५-३५

विभिन्न शैक्षिक तह अनुसार जनसंख्या विवरण	३६-३६
शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण	३७-३७
विद्यालयमा विद्यार्थीहरुको विवरण	३८-३८
विद्यालय तथा बालविकास केन्द्र	३९-३९
विद्यालयमा रहेका संरचनात्मक विवरणको अवस्था	४०-४१
शिक्षकहरुको संख्या	४२-४२
विद्यालयमा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात	४३-४४
हेल्थ पोष्ट र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको संरचनात्मक ढाँचा	४५-४५
बालबालिकाको खोपको विवरण	४६-४६
खोप लगाउन छोडेको दर	४७-४७
बिगत ३ वर्षमा पोषणको अवस्था	४८-४८
खोप सेवाको प्रगति विवरण	४९-४९
परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण	४९-४९
घरधुरी अनुसार खानेपानी श्रोतको प्रयोग	५०-५०
घरधुरी अनुसार चर्पीका प्रकार	५१-५१
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको संख्या	५२-५२
बालकलवको संख्या र अवस्था	५३-५३
सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी विवरण	५४-५४
६ भौतिक पूर्वाधार र विकास	
विद्यमान बाटोघाटोको संजाल	५५-५५
सडक संजालको नक्सा	५५-५५
राजमार्ग तथा अन्य सडकहरु	५६-५६

	पुलपुलेसाको विवरण	५६-५६
	सिंचाई	५७-५७
	सिंचित क्षेत्र	५७-५७
	घरधुरी अनुसार बिजुली बत्तिको मुख्य श्रोत	५७-५७
	खाना पकाउन इन्धनको प्रयोग	५८-५८
७	वन तथा वातावरण	
	सामुदायिक वनको विवरण	५९-६०
	निजी वनको विवरण	६२-६१
	औषत वार्षिक वर्षा विवरण	६२-६२
	औषत वार्षिक तापक्रम विवरण	६३-६३
८	विकासको सम्भाव्यता तथा चुनौतिहरु	
	सम्भाव्यताहरु	६४-६४
	चुनौतिहरु	६४-६५
९	गाउँपालिकाले अवलम्बन गर्नु पर्ने नीतिहरु	
	कृषि	६६-६६
	जनावर र चराहरु	६७-६७
	उद्योग	६७-६७
	पर्यटन	६७-६७
	सहकारी	६८-६८
	भूमि व्यवस्थापन	६८-६८
	शिक्षा	६९-६९
	स्वास्थ्य	७०-७०

खानेपानी तथा सरसफाइ	७०-७०
पर्यटन तथा संस्कृति	७१-७१
युवा तथा खेलकुद	७१-७१
महिला विकास	७१-७१
बालबालिका	७२-७२
अपाङ्ग सम्बन्धी	७२-७२
HIV/AIDS रोकथाम	७२-७२
जातिय समुह	७२-७२
दलित, मुस्लिम र सिमान्तकृत समुह	७३-७३
जेष्ठ नागरिक	७३-७३
सडक	७४-७४
पुलपुलेसा	७४-७४
भवन तथा शहर विकास	७५-७५
बिजुली तथा बैकल्पिक उर्जा	७५-७५
संचार	७५-७५
सिचाई	७५-७५
वन तथा भूमि संरक्षण	७६-७६
वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन	७६-७६
ठोस फोहोर र नाली व्यवस्थापन	७६-७६
प्रकोप व्यवस्थापन	७६-७६
गाउँपालिकाको स्थानीय संघ संस्था तथा युवा क्लवको विवरण	७७-७७
गाउँपालिकामा सुचिकृत फर्महरु	७८-८०

१. बिधि/प्रकृया

१.१ भुमिका/परिचय :

नेपाल सरकारद्वारा २०७३ फागुन २७ गते ७ सय ४४ वटा स्थानीय तहको घोषणा गर्दा सप्तरीको साविक ५ गा.बि.स. जण्डौल, सितापुर, हरिहरपुर (वडा नं. १-५, ७-९), प्रसवनी र बकधुवा (वडा नं. १-६) मिलाई कृष्णासवरन गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय तहको संरचना र संख्या सम्बन्धमा साविक बकधुवा गा.बि.स.को ७ देखि ९ नं. वडा (महुली) समेतलाई यस गाउँपालिकामा गाभेपछि कृष्णासवरन गाउँपालिकाको नाम समेत परिवर्तन भई अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका रहन गएको हो । कुनै पनि स्थानको बस्तु स्थिति विश्लेषण गर्न, त्यसको महत्व बुझ्न र विकासको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सहि सुचना तथा तथ्यांकहरूले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने गर्छ । यस गाउँपालिकाको पुर्ण विवरणलाई सजिलै एउटा किताव मार्फत तथ्यांक सहित पढन पाउने बनाउने यसको मुख्य उद्देश्य रहनेछ ।

१.२ उद्देश्य :

यो अध्ययनको मुख्य उद्देश्य सामाजिक, आर्थिक, भौगोलिक र आवश्यक तथ्यांक प्रदान गर्नका लागि हो । अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको प्रोफाइलको अर्को मुख्य उद्देश्य गाउँपालिकालाई विश्लेषण र मूल्याङ्कन गर्न समेत यसले मद्दत गर्दछ । अन्य विशेष उद्देश्यहरू निम्नानुसार छन ।

- गाउँपालिकालाई विस्तृत विवरण उपलब्ध गर्ने ।
- पर्यावरण, आर्थिक, सामाजिक, संरचनात्मक, भौगोलिक र राजनीतिक बारेमा गाउँपालिकालाई जानकारी दिने ।
- विभिन्न स्रोतहरूको उपलब्धता र सर्तहरू विश्लेषण गर्ने ।
- गाउँपालिकाको विस्तृत रूपमा शाखा, कार्यालय र संस्थाहरूको एकीकृत विवरण उपलब्ध गर्ने ।
- गाउँपालिकाको क्षेत्रगत विकासको संभावनालाई विश्लेषण गर्ने ।
- गाउँपालिकालाई सम्पूर्ण क्षेत्रका तथ्यांकहरूलाई उपलब्ध गराई गा.पालाई आवधिक वा वार्षिक योजनाहरू तयार पार्न सजिलो पार्ने ।

१.३ तरिका :

यस कागजातलाई सबभन्दा पहिला तयार गर्न, एक जानकारी संग्रह फारम प्रतिको रूपमा तयार गरिएको थियो । साथै तथ्यांक सत्यतथ्य होस भनी सो फारमका प्रश्नहरूलाई समेत संलग्न गरि मोबाइल एप्स तयारी पारी sabalnepalHHapp तयार पारि तथ्यांक संकलनकर्तालाई सो मोबाइल एप बारे विस्तृत जानकारी दिन १ दिने तालिमको समेत व्यवस्था गरि फिल्डमा परिचालन गरिएको थियो । तथ्यांकलाई प्रभावकारी बनाउन सरोकारवालासंग छलफल गर्नुको साथै बौद्धिक वर्ग, युवा, सहजकर्ता,

राजनीतिक दलका प्रतीनीधि लगायतसंग परामर्श समेत गरिएको थियो । साथै संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, नेपालद्वारा प्रदान गरिएको ढाँचा यसको साथमा, योजनाहरू, नीतिहरू र सेकेन्ड अफिसका अन्य प्रकाशनहरू पनि एकत्रित थिए । यसलाई अझ प्रभावकारी बनाउन थप तथ्यांकहरू संकलन गरि विस्तृत पार्श्व चित्रको परिकल्पना गरि तयार गरिएको हो । तयारीको क्रममा तथ्यांक संकलनमा केही अप्ठ्यारो परेता पनि सबैको सहयोग र सद्भावको कारण प्रभावकारी रूप तयार पारिएको हो । यो तयारीका लागि राष्ट्रिय सेन्सस डाटा, सप्तरी प्रोफाईल, गुगल, सरकारी कार्यालयहरू लगायतको समेत सहयोग लिइएको छ । साथै तथ्यांक संकलकहरूको महत्पुर्ण योगदान संगै स्थानीयहरूको समेत पुर्ण रूपमा सहयोग रहेको छ ।

१.४ अध्ययनको सिमा :

दिशानिर्देश अनुसार तथ्यांक उपलब्ध गर्न अधिकतम प्रयास गरिएको छ । हालको नयाँ संरचना, काम गर्ने तरिका तथा नयाँ संरचना सुचारु समेत राम्ररी भई नसकेकोले उपलब्ध सुचनाहरू दिशानिर्देश अनुसार सिमित रहेको छ । तथापि यसलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि कुनै कसर बाँकि राखिएको छैन र यसमा उल्लेख गरिएका सम्पुर्ण विवरण किफायति हुनेछ ।

२. परिचय

२.१ पृष्ठभूमि :

सप्तरी जिल्ला भौगोलिक र प्रादेशिक बनावटको आधारमा नेपालको २ नं. प्रदेशको पूर्वमा अवस्थित जिल्ला हो । यस जिल्लामा ९ वटा गाउँपालिका र ९ वटा नगरपालिकाहरू छन् भने ४ वटा निर्वाचन क्षेत्रहरू रहेका छन् ।

निर्वाचन क्षेत्र नं. १ अन्तर्गत अग्नीसाइर कृष्णासवरन र तिरहुत गरि २ गाउँपालिका तथा कंचनरुप, सप्तकोशी र हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका ३ वटा गरि जम्मा ५ वटा स्थानीय तहहरू गरि सप्तरी जिल्लाको सबै भन्दा ठुलो निर्वाचन क्षेत्र मध्ये एक हो । निर्वाचन क्षेत्र नं. १ अन्तर्गत पर्ने अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका भित्र वडा नं.१ मा साबिकका जण्डौल गा.वि.स.को १ देखि ९ वटै वडा, वडा नं. २ मा साबिकको सितापुर गा.वि.स.को १ देखि ९ वडा, वडा नं. ३ मा साबिकको गा.वि.स. हरिहरपुरको १ देखि ५ तथा ७ देखि ९ नं. वडाहरू, वडा नं. ४ मा साबिकको प्रसवनी गा.वि.स.को १ देखि ९ वडा, वडा नं. ५ मा साबिकको बकधुवा गा.वि.स.का १ देखि ६ वडा तथा वडा नं. ६ मा साबिकको बकधुवा गा.वि.स.का ७ देखि ९ वडाहरू समावेश गरि यस गाउँपालिकाको निर्माण गरिएको छ ।

धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा परिचित यस गाउँपालिकाको नाम देवस्थलको नामबाट राखिएको हो । गाउँपालिकाको नाउँ सुन्दा ठुलो जस्तो लागेता पनि दुई ठुला शक्तिपिठ सरह मन्दिरको आ-आफ्नै विशेषता र इतिहास रहेको छ । अग्नीसाइर देव स्थलको मन्दिर सप्तरी जिल्लाको महेन्द्र राजमार्गको चाँदनी चोक देखि ३ कि.मि उत्तर चुरे जंगलमा अवस्थित रहेको छ । यो देव स्थलको पुजा अर्चना प्रत्येक वैशाख पुर्णिमाको १ गते वरिपरिको समुदायहरू मिलेर भव्य रूपमा गर्ने गरिरहेको छ । यस देव स्थलको पौराणिक कथा पनि रहेको छ । २० पुस्ता अगाडिको कुरा हो अग्नीसाइर भन्ने देव स्थलबाट राति राति देवताहरू निस्केर वरिपरिको गाउँ वस्तीहरूमा नयाँ नयाँ वेहुली आइमाईहरूलाई जवरजस्ती भोग तथा अभद्र व्यवहारहरू गर्ने र समुदायमा तवाही मचाउने कामहरू गर्ने गर्थ्यो । त्यसपछि समुदायको व्यक्तिहरूले को यस्तो मान्छे हो जसले हाम्रो समुदायमा आएर सबैलाई दुख: दिईरहेको छ भनेर पता लगाउनको लागि एउटा निर्णय गर्यो जस अन्तर्गत अब उप्रान्त यदि तवाही मचाउने केही आयो भने उसको लुगामा धागो सहितको वल्ली लगाई दिने र त्यसरी नै गरियो । जसको परिणाम स्वरूप त्यो तवाही मचाउने व्यक्तिलाई खोज्दै जाँदा त्यही अग्नीसाइर देव स्थलका देवताहरू नै रहेको कुरा ज्ञात भयो र पछि समुदायको मानिसहरूलाई सताएको रिसमा सो देवताहरूलाई लाठी खुकुरीले वेसरी पिटियो । र किन यस्तो कुकर्म कामहरू गर्ने गरेको वारेमा सोधि खोजी पनि गरियो ।

त्यसपछि अग्नीसाइर देवताले समुदायको एक जना व्यक्तिलाई सपनामा आएर भन्यो कि तिमीहरूले मेरो पुजा अर्चना नियमित रूपमा नगरेको हुनाले म तिमीहरूको समुदायमा तवाही मचाउने काम गर्ने गरेको हो । यदि तिमीहरूले मेरो पुजा अर्चना नियमित रूपमा गर्छौ भने म यस्ता कामहरू आउने दिनमा गर्ने छैन र तिमीहरूको सधै भलो हुनेछ । त्यही दिन देखि अग्नीसाइर देव स्थलको वैशाख पुर्णिमाको

अवसरमा १ गतेको दिन भव्य रूपमा पुजा अर्चना गर्ने प्रचलन आइरहेको छ । हाल आएर सो देव स्थलको पुजा अर्चनालाई नियमितता दिनको लागि पुजा समिति पनि गठन गरिएको छ । सो पूजा समितिको मूल पुजारी अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वार्ड नं. २ भुर्कि टोल वस्ने श्री लक्ष्मण चौधरी हुनुहुन्छ । साथै १४/१५ पुस्ता देखि अग्नीसाइर देवतालाई पुजा अर्चना गर्दै आइरहेको कुरा समुदाय तथा पुजारीले जानकारी गराउनु भएको छ ।

समुदायमा एउटा यो पनि जनविश्वास रहेको छ कि आफ्ना घर परिवारमा भएको रोग व्याधि र समस्याहरु अग्नीसाइर देव स्थलमा आएर भाकल गरियो भन्ने यथाशिघ्र निको हुने तथा आफुले राखेको मनोकामना अग्नीसाइर देवताले पुरा गरिदिन्छ, भन्ने विश्वास रहेको छ । त्यसैले यो देव स्थललाई धार्मिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा चिनाउन स्थानीय तहवाट समयमा नै राम्रो तरिकाले व्यवस्थापन गर्नको लागि पहलको आवश्यकता देखिन्छ ।

त्यसै गरि कृष्णासवरनको पौराणिक मान्यता अनुसार किसन यादव र सवरन यादव नाम गरेका दुई जना दाजु भाई यस क्षेत्रमा बसोवास गर्थे । यदुवंशी समुदाय रहेका उनीहरु आफुसंग भएको भैसी चराउन चुरे क्षेत्र तर्फ जाने गर्थे । एक दिन भैसी चराउन जाँदा बाटोमा ज्यामिर बोटबाट भर्यो र बोट देखेर उनीहरु पनि थप ज्यामिर टिप्न बोट तिर लम्कदै बोटमा चढन खोज्दा अचानक शलहेशको हात्ती आयो र एक्कासी घटना घटेर दुवै दाजु भाईको मृत्यु भएको थियो । तत्पश्चात सो स्थानलाई कृष्णा सवरन नामांकरण गरि धार्मिक स्थल रूपमा परिचित भयो । महुली बजार देखि १५ किलोमिटर उत्तर तिरको दुरीमा रहेको सो मंदिर अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको वडा नं. १ मा पर्छ । सो मंदिरमा दुवै दाजुभाईको अहिले पनि कंकाल यथावत नै रहेको छ । सो मंदिरमा स्थानीय तथा विभिन्न ठाउँबाट मानिसहरु दुध, खिर तथा घिउ लगायतले पुजा अर्चना गर्ने गर्छन । यस मंदिरमा मुख्यतः सोमवार, बुधवार र शुक्रवार बढि भिडभाड तथा पुजा अराधना गर्ने गर्छन । सुत्केरी हुदाँ आमाको दुध नआएमा वा आमाको दुध बच्चालाई नपुगेको खण्डमा यस मंदिरमा भाकल गर्दा पुग्ने तथा सन्तान नहुनेले सन्तानको लागि भाकल गरे सन्तान समेत हुने मान्यता रहि आएको छ ।

सोही गाउँपालिकाको वडा नं. १ मा पर्ने कैली खोला उत्तर बाहिनीको समेत अनौठो प्रकृति रहेको छ । खोला नालाहरु उत्तरबाट दक्षिण बग्ने गरेता पनि यो खोला ठ्याक्कै उल्टो बग्ने गरेको छ । अर्थात यो खोला दक्षिणबाट उत्तर बग्ने गरेको छ । श्रावण र भदौ महिनामा मानिसहरु बोलबम(बाबाधाम) को लागि समेत यस खोलाको पानी लिई जाने गरेको छ ।

त्यसै गरि वडा नं. ४ मा रहेको कजरादह मंदिर समेत रमणिय स्थान मध्ये एक पर्ने गर्छ । पौराणिक मान्यता अनुसार सो क्षेत्रमा कुनै समय ठुलो बस्ती रहेको थियो । ठुला ठुला भुकम्पले गर्दा सो क्षेत्र गहिरो हुँदै गयो र सो क्षेत्रको बस्तीहरु समेत पुरियो । हाल पनि सो क्षेत्र खन्दा पुराना ईटाहरु, भाडाकुडाहरु निस्कने गरेको छ । सोही वडामा रमानन्द प्रसाद सिंह र दुर्गानन्द प्रसाद सिंहले निर्माण गरेका बौद्ध धर्महरुका लागि बौद्ध विहारमा समेत वर्षेनी नेपालका सबै क्षेत्रबाट बौद्ध धर्म मान्ने मानिसहरु लगायतको बाक्लो भिड हुने गरेको छ भने सोही वडामा रहेको कटाहा भेडियाको वैशाख ३० गते लाग्ने मेलामा हजारौ बली चढाउने तथा हजारौको भिड हुने गरेको छ ।

वडा नं. ६ अर्न्तगत रहेको गुरमुराईन मंदिरको पौराणिक मान्यता अनुसार थारुहरु भित्र विभिन्न संस्कृतिहरु रहेको हुन्छ तथा जात समेत रहेको हुन्छ । सोही जात भित्र एउटा विवाह सो क्षेत्रमा भएको थियो र सोही समय ठुलो भुईचालो जादाँ सो विवाहमा सहभागि सबै जना पत्थर भएको थियो । सो क्षेत्र कुनै समय जंगल रहेता पनि हाल करिव २ वर्ष देखि मंदिर निर्माण भएर बाषिक रुपमा वैशाख १ गते ठुलो मेला लाग्ने गरेको छ ।

यस गाउँपालिका दुधले समेत नेपालमै परिचित रहेको छ । महुलीको दुध भनेर परिचित यस गाउँपालिकाबाट उत्पादित दुध नेपालको कुना कुनामा पुग्ने गरेको छ । आ.व. २०७३।७४ को तथ्यांक अनुसार ११ लाख ३ सय लिटर दुधको यस क्षेत्रबाट मात्र उत्पादन भएको र सप्तरी जिल्लाको प्राय : सबै डेरीमा यहाँको दुध जाने गरेको छ भने बाँकि रहेको दुध डिडिसीमा जाने गरेको छ । त्यसै गरि विराटनगर दुध विकास आयोजनाको लागि मात्र दैनिक ४ हजार लिटरसम्म दुध उत्पादन गरि निर्यात गर्ने गरिएको छ ।

जातिय जनसंख्याको वसोवासको आधारमा यस क्षेत्रमा थारु, यादव, सदाय, मुस्लिम, साह, बनियाँ, ब्राहमण, खत्वे मंडल, धानुक मंडल, राम, सरदार, पासवान, कियोट, भेरियर, डोम लगायत विभिन्न जातजाति संगै पहाडि समुदायको समेत बाक्लो वसोवास रहेको छ । यसै गरी ३५ वटा वालविकास केन्द्र १७ वटा सामुदायिक विद्यालयहरु, करिव एक दर्जन निजि विद्यालयहरु र मदर्सहरु, सामुदायिक अस्पताल, सेवा केन्द्रहरु, प्रस्तुती केन्द्र, कृषि बजार, ईलाका प्रहरी कार्यालय र प्रहरी चौकीहरु, पक्की भवनमा रहेको वडा कार्यालयहरु, लघुउद्यम तथा साना उद्योगहरु जस्तै चामल र ईटा उद्योग, सहमिल, तेल डिपो, दुधको उद्योग, कुखरा पोल्टीफर्म, लगायतको उद्योग तथा कलकारखानाहरु अवस्थित छन । यस गाउँपालिका भित्र मुख्य बजारको रुपमा महुली बजार अवस्थित छन भने सितापुर, चाँदनी चौक समेत प्रमुख बजारको रुपमा परिचित छ । नेपालको पुर्व पश्चिम लोकमार्गमा रहेको अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा वि.स. २०७४ को निर्वाचन कार्यालयको तथ्यांक अनुसार करिव १४ हजार ९ सय ६३ मतदाता संख्या र ३० हजारको हाराहारीमा जम्मा जनसंख्या रहेको यस गाउँपालिकाका नागरिकहरु भारतीय संचारको माध्यम, डिस टि.भि., मोवाइल एन्टेना, नेपालको एनसेल र एन.टि.सि. मोवाइल तथा केही परिवार डिस होम लगायतका च्यानलहरु, कान्तिपुर, सखि एफ.एम, रेडियो भुरुकवा, चन्द्रमा एफ.एम., जय मधेश एफ.एम. लगायतका संचार माध्यमहरु प्रयोग गरी संचार सुविधाहरु प्राप्त गरिरहेका छन । सप्तरी जिल्लाको विकसित, व्यवस्थित, स्वास्थ्य र प्रयाप्त सम्भावित श्रोत साधन र सम्भाव्यता भएको गाउँपालिकाको रुपमा यो गाउँपालिका स्थापित भईरहेको छ ।

२.२ भु-भौतिक विशेषताहरु :

२.२.१ स्थान

२.२.१.१ भौगोलिक अवस्था :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाले निम्न अक्षांश र देशान्तरको माध्यमबाट विस्तार गर्दछ ।

अक्षांश : २६° २५" देखि २६° ४७" उत्तर

देशान्तर : ८६° २८" देखि ८७° ७" पूर्व

२.२.१.२ सापेक्षिक स्थान :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका पूर्व-पश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत महुली खोला हुँदै चुरे पहाड पर्ने यस रमणीय गाउँपालिका बिगतका गाबिसहरु जण्डौल, प्रसवनी, सितापुर, हरिहरपुर र बकधुवा लगायतका गाबिसहरु मिली यो गाउँपालिकाको निर्माण भएको छ । हाल गाउँपालिकाको सिमानाहरु निम्नानुसार रहेको छ ।

पूर्व : रुपनी गा.पा.

उत्तर : राजबिराज नपा र महदेवा गापा

पश्चिम : कंचनरुप न.पा र तिरहुत गापा

दक्षिण : उदयपुर जिल्लाको सिमाना

२.२.१.३ प्रशासनिक तथा राजनीतिक विभाग :

नेपाल सरकारद्वारा २०७३ फागुन २७ गते ७ सय ४४ वटा स्थानीय तहको घोषणा गर्दा सप्तरीको साविक ५ गा.बि.स. जण्डौल, सितापुर, हरिहरपुर (वडा नं. १-५, ७-९), प्रसवनी र बकधुवा (वडा नं. १-६) मिलाई कृष्णासवरन गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय तहको संरचना र संख्या सम्बन्धमा साविक बकधुवा गा.बि.स.को ७ देखि ९ नं. वडा (महुली) समेतलाई यस गाउँपालिकामा गाभेपछि कृष्णासवरन गाउँपालिकाको नाम समेत परिवर्तन भई अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका रहन गएको हो । अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको वडा विभाजन :

वडा नं.	पूर्व गाबिसहरु	पूर्व गाबिसका वडाहरु	क्षेत्रफल (वर्ग किमी)
१	जण्डौल	१ देखि ९	२४.८२
२	सितापुर	१ देखि ९	१३.८८
३	हरिहरपुर	१-५ तथा ७-९	७.६४
४	प्रसवनी	१ देखि ९	१२.७७
५	बकधुवा	१ देखि ६	१७.९८
६	बकधुवा	७ देखि ९	२५.९९

२.२.३ भौतिक अवस्था :

बिवरण	अवस्था
जम्मा क्षेत्र	१०३.०८ वर्ग किमी
समुंद्री क्षेत्रदेखि आक्षांश अवस्था	६१ मिटर देखि ३०५ मिटर
औसत वार्षिक वर्षा	न्युनतम ६९.९ मिमि तथा अधिकतम ९१.१५ मिमि
औसत वार्षिक तापक्रम	अधिकतम ३१.७° न्युनतम १९.५°
मौसम	यस क्षेत्रमा उष्ण मौसमको हावापानी पाईन्छ
मुख्य नदीहरु	महुली, अमसोत

२.२.४ भुगोल र माटोको बनावट :

यस गाउँपालिकाको नाउँ नै धार्मिक स्थलको नामबाट रहेको र यस क्षेत्रमा सिंचाई योग्य जग्गा तथा आवश्यक नदी नाला समेत रहेको छ । यस क्षेत्रमा सिंचाईको अवस्था समेत उत्कृष्ट रहेकोले कृषिको लागि समेत उर्वर भूमिको रूपमा रहेको छ । सप्तरी जिल्लाको माटोको बनावट हेर्दा हेक्टरमा १ लाख ९ हजार ५ सय ९९ हेक्टर कृषि भूमि रहेको छ भने वन ४२ हजार ६ सय ४, कृषि वन ३ हजार ९ सय ५० तथा गुष्म तरकारी १० हजार १ सय ४७ हेक्टर रहेको छ । त्यसै गरि भुगोल सम्बन्धी हेर्दा कुल खेति योग्य जमिन हेक्टरमा ८१ हजार ६ सय ६८, धनहर खेति ७२ हजार ४ सय ८२, भिट तर्फ ९ हजार १ सय ८५, सरकारी जग्गा १ हजार ६ सय ८७, ऐलानी ८२२, गौचरण ६१, मिन्हा ८ हजार ९ सय १२ तथा गुठी २१ हेक्टर रहेको छ । विकसित, व्यवस्थित, स्वस्थ र प्रयाप्त सम्भावित श्रोत साधन र सम्भाव्यता भएको गाउँपालिकाको रूपमा अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका स्थापना भईरहेका छन ।

२.२.४ अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको भूमि प्रयोगको ढाँचा :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको भूमिको ढाँचा निम्नानुसार रहेको छ ।

घाँसे मैदान क्षेत्र	जंगलले घेरिएको क्षेत्र	भारी मैदान भएको भूमि	अन्य क्षेत्र	जम्मा क्षेत्र
३२.४ वर्ग.किमी	४४.४ वर्ग.किमी	-	-	७६.९ वर्ग. किमी

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

२.३ सांस्कृतिक विविधता :

विभिन्न जात जातिको बसोवास रहेको यस गाउँपालिकामा मुख्यतः थारुहरुको बाक्लो संख्या रहेको छ । जातिय जनसंख्याको बसोवासको आधारमा थारु, मुस्लिम, यादव, सदाय, साह, बनिया, ब्राहमण, खत्वे मंडल, धानुकमंडल, राम, सरदार, पासवान, कियोट, भेरियर, डोम लगायत पहाडि समुदायहरुको समेत बाक्लो उपस्थिति रहेको छ । विभिन्न जात जातिहरुको मिश्रित बस्ती तथा बाक्लो बसोवासको कारण मिश्रित संस्कृति, धर्म र परम्पराहरु जुन एक निश्चित हदसम्म सम्पूर्ण नेपालको प्रतिनितित्व गर्दछ । यस गाउँपालिको विभिन्न महत्वपूर्ण स्थानहरु, पौराणिक र धार्मिक स्थलहरुबारे समेत तलका खण्डहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.४ महत्वपूर्ण धार्मिक, पौराणिक तथा ऐतिहासिक स्थानहरु :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको नाम नै धार्मिक स्थलको नाउँबाट पहिचान बनाउन सफल यस गाउँपालिकामा अन्य धार्मिक स्थलहरु समेतले आ-आफ्नै ईतिहास बोकेको छ । यस गाउँपालिकामा रहेका धार्मिक स्थलहरु तपसिल बमोजिमका छन् ।

क्र.सं.	धार्मिक स्थलको नाम	स्थान	थप विवरण
१	कृष्णासवरन	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. १	गाई भैसीको रक्षा गर्ने
२	तपेश्वरी थान	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. १	
३	शिव मंदिर, हनुमान मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. १	
४	कंकालिनी मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. २	चैत्र दशैको दिन मेला लाग्ने
५	महन्थ बावा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. २	कार्तिक एकादशिको दिन मेला
६	थारु बौद्ध गुम्वा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ३	धर्म दर्शन
७	रामजानकी मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ३	
८	रामजानकी मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ३	
९	ग्राम देवता प्रशवनी	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ४	
१०	देना बावा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका	

		वडा नं. ४	
११	दिना भद्री	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ४	
१२	हनुमान मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ५	
१३	राजाजी डिहिवार मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ५	
१४	सोनाई सरदार मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ५	
१५	शिव मंदिर, रतवाला	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ६	
१६	गौर मुराईन मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ६	
१७	सरस्वती मंदिर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका वडा नं. ६	

श्रोत : सबल नेपाल, घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

२.५ प्रमुख पर्वहरु :

मातृभाषाको रूपमा समेत आ-आफनो भाषाको रूपमा बोल्ने यस गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिको संगमको रूपमा रहेकोले नेपालमा मनाइने सम्भवतः सम्पूर्ण पर्वहरु मनाइने गरिएको छ । अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका सांस्कृतिक रूपमा धनी गाउँपालिका मध्ये एक हो ।

प्रत्येक जातीय समूह द्वारा दशै, तिहार, जनै पूर्णिमा, फागु पूर्णिमा, बैशाख सक्रान्ति, मकर संक्रान्ति, शिवर्तरी, चौरचन, छठ, सिरुवा, जुड सितल, अद्रा, लग पाचे, रक्षा बन्धन, जितिया, शुक्राति, होली, नेमान, माघे (तिला) संक्रान्ति, विवाह पन्चमी, श्री कृष्णा जन्मअष्टमी, सरस्वती पुजा, लक्ष्मी पुजा, रामनवमी, भुला, फागु, तिज, भरदुतिया, तिलासंक्रान्ति, शिवरात्री, एकादशी, स्वस्थानी पुर्ण लगायत नेवार जातिहरुले आफ्नै विविधताले भरिएको पर्वहरु जस्तै भिन्तुना लगायतका प्रमुख चाडहरु हर्षो उल्लासका साथ मनाउने गरिन्छ ।

त्यसै गरि बुद्ध जयन्ती, लोसार आदि बौद्ध समुदाय द्वारा उच्च उत्साह संग मनाइनेछ, गरिन्छ । क्रिसचनहरूको मुख्य उत्सव क्रिसमस हो ।

मुसलमानहरूद्वारा बकरीद तथा ईद जस्ता मुख्य पर्वहरू मनाउने गरेका छन । जस अर्न्तगत मिलाज, कुर्वानी, रोजा, सोभरात, रमजान लगायत पर्ने गर्छन । प्राप्त जानकारी अनुसार मुसलमानहरूले पढने नवाजलाई निम्नानुसारको नाम दिइएको छ र उनीहरूको शुक्रवारदेखि हप्ताको शुरुवात हुने गरेको छ ।

क्र.स..	समय	नाम
१	बिहान ४ बजे	फजर
२	दिउसो १ :३० बजे	जोहर
३	साँझ ४ बजे	असर
४	साँझ ६:३० बजे	मगरेद
५	राति ८:३० बजे	ऐशा (पाचौ बखतको नवाज)

२.५ स्थानीय तहको निर्वाचनमा निर्वाचितहरु :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरु :

पद	नाम	सम्पर्क नम्बर	आबद्ध पार्टी	
अध्यक्ष	परशुराम चौधरी	९८०४७६०८४४	नेपाली काँग्रेस	
उपाध्यक्ष	मिना चौधरी	९८१३३९२२४०	नेपाली काँग्रेस	
वडा नं. १	वडा अध्यक्ष	शुशिल कुमार चौधरी	९८०४७४६८६४	नेपाली काँग्रेस
	महिला सदस्य	हिरादेवी सिंह	९८१४७०७६३०	नेपाली काँग्रेस
	दलित महिला सदस्य	कविता सरदार	९८०७७६३००६	नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	मुसहरु मियाँ	९८१९७९२७३०	नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	तेज नारायण चौधरी	९८०५९४३८८४	नेपाली काँग्रेस
वडा नं. २	वडा अध्यक्ष	पशुपति प्रसाद चौधरी	९८१४७०७७७०	ने.क.पा.माओवादी
	महिला सदस्य	शोभा कुमारी चौधरी	९८१६७४०९८०	ने.क.पा.माओवादी
	दलित महिला सदस्य	उर्मिला देवी राम	९८२४७६०४८६	ने.क.पा.माओवादी
	सदस्य	श्रीकुमारी चौधरी	९८०४७२०३६४	ने.क.पा.माओवादी
	सदस्य	रतन खत्वे	९८११७९३९६७	ने.क.पा.माओवादी
वडा नं. ३	वडा अध्यक्ष	अरुण कुमार चौधरी	९८१६७०९३९५	ने.क.पा.माओवादी
	महिला सदस्य	उषा कुमारी चौधरी	९८०५९६८४४२	ने.क.पा. एमाले
	दलित महिला सदस्य	ठकनी देवी सदा	९८२६९५०३७	म.ज.फो. (लो)
	सदस्य	हर्ष नारायण चौधरी	९८१४७८३९९८	म.ज.फो. (लो)
	सदस्य	देवनाथ राम	९८१५७०९२०३	ने.क.पा.माओवादी
वडा नं. ४	वडा अध्यक्ष	तेजनारायण यादव	९८०४००४०३९	नेपाली काँग्रेस
	महिला सदस्य	जानकी चौधरी	९८०७७९६८४५	नेपाली काँग्रेस
	दलित महिला सदस्य	मंजुदेवी सदा	९८१९९८७२५०	नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	जानकी चौधरी		नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	शंकर चौधरी		नेपाली काँग्रेस
वडा नं. ५	वडा अध्यक्ष	श्री प्रसाद यादव	९८०४७९२५४६	नेपाली काँग्रेस
	महिला सदस्य	उषा देवी साह		नेपाली काँग्रेस
	दलित महिला सदस्य	शैल कुमारी शास्त्री	९८१९९२४२५३	नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	मो. हसरत मियाँ		नेपाली काँग्रेस
	सदस्य	उपेन्द्र नारायण महत्तो		नेपाली काँग्रेस
वडा नं. ६	वडा अध्यक्ष	कुसुम आचार्य	९८१७७७७६२९	एमाले
	महिला सदस्य	शुशिला पन्थी	९८०४७२७६३९	एमाले
	दलित महिला सदस्य	गोमा बि.क	९८१५७२०७४७	एमाले
	सदस्य	धनजीत चौधरी	९८१९७२०७२०	एमाले
	सदस्य	सगुन मगर	९८१८०४५७०३	एमाले

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यहरुको विवरण :

क्र.सं.	नाम	सम्पर्क नं.
१	हिरादेवी सिंह	९८१४७०७६३०
२	कविता सरदार	९८०७७६३००६
३	शैलकुमारी शास्त्री	९८१९९२४२५३
४	रामबिलाश साह हलुवाई	९८१७७४२१२३
५	रामकरन इसर	९८१७७४२१२३
६	जानकी सिंह चौधरी	९८०७७९६८४४

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाका प्रशासकिय अधिकृत र वडा सचिवहरुको विवरण :

क्र.सं.	नाम	पद	वडा नं.	सम्पर्क नं.
१	राजीव कुमार भा	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	गा.पा.	९८५२८२०१५५
२	रामचरित्र ठाकुर	वडा सचिव	१	९८०७७७७८२४
३	भुमिराज ब्लोन तामाङ्ग	वडा सचिव	२	९८१७७२५३८३
४	कुशेश्वर प्रसाद यादव	वडा सचिव	३	९८०४७२९५७२
५	महेश यादव	वडा सचिव	४	९८१४७९८१८१
६	आशा कुमारी चौधरी	वडा सचिव	५	९८०७७३१२२५
७	महेश्वर चौधरी	वडा सचिव	६	९८०४७००४७५

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको नामावली

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	राजीव कुमार भ्ना	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	अ.कृ.स.गा.पा.
२	रामनारायण महतो	लेखापाल	अ.कृ.स.गा.पा.
३	खुर्सेद ईक्राम	ईन्जिनियर	अ.कृ.स.गा.पा.
४	श्वेता कुमारी दास	सुचना प्रविधि अधिकृत	अ.कृ.स.गा.पा.
५	गोपाल रिजाल	नायब सुब्बा	अ.कृ.स.गा.पा.
६	सचिदानन्द पुरी	कम्प्युटर अपरेटर	अ.कृ.स.गा.पा.
७	जनक दाहाल	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा.
८	गोपाल खंग	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा.

वडा नं. १ जण्डौलमा रहेका कर्मचारीहरू

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	राम चरित्र ठाकुर	वडा सचिव	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. १
२	चन्चल रजक	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. १
३	बविता कुमारी चौधरी	सामाजिक परिचालक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. १

वडा नं. २ सितापुरमा रहेका कर्मचारीहरू

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	भुमिराज ब्लोन तामाङ	वडा सचिव	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. २
२	रमेश घिमिरे	प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. २
३	गोपाल खंग	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. २
४	प्रमिला कुमारी चौधरी	सामाजिक परिचालक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. २

वडा नं. ३ हरिहरपुरमा रहेका कर्मचारीहरू

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	कुशेश्वर प्रसाद यादव	वडा सचिव	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ३
२	उमाकान्त चौधरी	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ३

३	रंजित कुमार चौधरी	सामाजिक परिचालक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ३
---	-------------------	-----------------	----------------------------

वडा नं. ४ प्रश्वनीमा रहेका कर्मचारीहरु

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	महेश चौधरी	वडा सचिव	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ४
२	युगेश्वर भिन्दवार	प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ४
३	देवकान्त चौधरी	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ४
४	सुनिता कुमारी चौधरी	सामाजिक परिचालक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ४

वडा नं. ५ बकधुवामा रहेका कर्मचारीहरु

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	आशा कुमारी चौधरी	वडा सचिव/प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ५
२	दुर्गानन्द यादव	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ५
३	रन्जना कुमारी चौधरी	सामाजिक परिचालक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ५

वडा नं. ६ महलीमा रहेका कर्मचारीहरु

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	महेश्वर प्रसाद चौधरी	वडा सचिव	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ६
२	बिमला दवाडी भट्टराई	प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ६
३	रेनुका भुजेल	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. वडा नं. ६

आयुर्वेद शाखाका कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	रिना कुमारी पाल	कविराज निरिक्षक	प्रश्वनी आयुर्वेद औषधालय
२	प्रमोद पाल	कविराज निरिक्षक	अ.कृ.स.गा.पा.
३	ललिता कुमारी यादव	कार्यालय सहयोगी	प्रश्वनी आयुर्वेद औषधालय
४	पिंकी कुमारी यादव	कार्यालय सहयोगी	प्रश्वनी आयुर्वेद औषधालय

कृषि फाँटका कर्मचारीहरुको नामावली

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	अग्निदेव चौधरी	प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.
२	चन्द्ररेखा कुमारी चौधरी	नायब प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.
३	सुष्मा कार्की	नायब प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.
४	सचिता कुमारी चौधरी	नायब प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.
५	सन्जु कुमारी चौधरी	नायब प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.
६	दुर्गानन्द चौधरी	नायब प्राविधिक सहायक	अ.कृ.स.गा.पा.

पशु सेवा शाखाका कर्मचारीहरुको नामावली

क्र.सं.	कर्मचारीहरुको नाम थर	पद	कार्यरत कार्यालय
१	राधेश्याम पौडेल (संयोजक)	पशु सेवा प्राविधिक	अ.कृ.स.गा.पा. महुली
२	बेचन साह	पशु सेवा प्राविधिक	अ.कृ.स.गा.पा. सितापुर
३	पाण्डे कुमार महतो	ना.पशु सेवा प्राविधिक	अ.कृ.स.गा.पा.
४	उपनन्दन राउत	ना.पशु सेवा प्राविधिक	अ.कृ.स.गा.पा.
५	बिनेश कुमार यादव	कार्यालय सहयोगी	अ.कृ.स.गा.पा. महुली

३. जनसांख्यिक विवरण

३.१ जनसंख्याको विवरण र विश्लेषण :

कुल ६ वडा रहेको यस अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको यस पार्श्वचित्रको तयारीको क्रममा लिएको तथ्यांक अनुसार ५ हजार २ सय ६९ घरधुरी रहेको र औसत घरधुरीको परिवार संख्या ५.६० रहेको छ । लिंगको अनुपात ९४.८९ रहेको छ । विस्तृत विवरण तल विस्तृत रुपमा उल्लेख गरिएको छ ।

३.१.१ जनसंख्या र घरधुरी :

लिङ्ग र परिवारको अनुसार जनसंख्या वितरण तल तालिकामा राखिएको छ । तालिकाबाट देखापरेको औसत घरको आकार ५.५९ जसको तुलनामा राष्ट्रिय प्रोफाइल भन्दा निकै बढी देखिएको छ । नेपालको औसत घरधुरी ४.८८ रहेको छ । लिंगको अनुपात ९४.८९ रहेको छ । तथ्यांक यस प्रकार रहेको छ ।

घरधुरी	जनसंख्या	महिला	पुरुष	औसत घरधुरी आकार	लिंग अनुपात
५२६९	२९४८३	१४३५५	१५१२८	५.६०	९४.८९

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.१ (क) वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण :

प्राप्त तथ्यांक अनुसार वडा नं. ३ को जनघनत्व सबैभन्दा बढी रहेकोछ भने वडा नं ६ को सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको छ । विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

वडा नं.	घर परिवार संख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	क्षेत्रफल वर्ग किमि	जनघनत्व	औषत परिवार संख्या
१	९१७	२६५९	२६१५	५२७४	२४.८२	२१२.४९	५.७५
२	८३३	२१११	२१६७	४२७८	१३.८८	३०८.२१	५.१४
३	७९९	२१०६	२२९२	४३९८	७६४	५७५.६५	५.५०
४	११८२	३२९२	३५३१	६८२३	१२.७७	५३४.३०	५.७७
५	८३१	२२४१	२२८६	४५२७	१७९८	२५१.७८	५.४५
६	७०७	१९४६	२२३७	४१८३	२५.९९	१६०.९५	५.९२
जम्मा		१४३५५	१५१२८	२९४८३	१०३१	२८५.९७	५.६०

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.१ (ख) उमेर तथा लिंगका आधारमा जनसंख्याको विवरण :

उमेर समुह	महिला	पुरुष	जम्मा
५ वर्ष भन्दा मुनि	१२६५	१४३२	२६९८
५-९ वर्ष	१७५७	१९७५	३७३२
१०-१४ वर्ष	१८००	१८८९	३६८९
१५-१८ वर्षसम्म	१४९७	१५८३	३०८०
१९-२४ वर्षसम्म	११८९	११९४	२३८३
२५-४५ वर्षसम्म	३८९४	३७६२	७६५६
४६-५९ वर्षसम्म	१८०२	१९९२	३७९४
६०-६९ वर्षसम्म	७८३	८४८	१६३१
७० वर्षभन्दा माथी	३६८	४५३	८२१
जम्मा	१४३५५	१५१२८	२९४८३

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.१ (ग) धर्मको आधारमा घरधुरीको विवरण :

क्र.सं.	धर्म	घरधुरी
१	हिन्दु	४८१४
२	मुस्लिम	३६९
३	बौद्ध	८६

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.२ ५ वर्ष भित्रका बालबालिकाको उमेर समुह र लिंग

यस गा.पा.को कुल जनसंख्याको ९.१५ प्रतिशत ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको रहेको छ । ५ वर्षे जनसंख्या जसले तिनीहरूको हेरविचार र गाउँपालिकाद्वारा महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरूको आवश्यकता पर्दछ । बिस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

बालक	बालिका	जम्मा	औषत (कुल जनसंख्याको)
१२६५	१४३२	२६९७	९.१५

श्रोत : सबल नेपाल, घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.३ जात जातिको आधारमा जनसंख्या :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा करिव ३२ जात जाति तथा ८५ थर भएको समुदायको बसोवास रहेको छ । जसमध्ये थारु जातिको बाहुल्यता रहेको छ भने मुस्लिम, यादव, साह संगै दलित समुदायको बाक्लो उपस्थिति रहेको छ साथै पहाडि समुदायको समेत बाक्लो उपस्थिति रहेको छ । जसले गर्दा नेपालमा बसोवास गर्ने प्रायः सबै जातजातिको उपस्थिति यस गा.पामा रहेको छ । जातजातिको संकलन गरिएको तथ्यांक अनुसार उल्लेखित तथ्यांक रहेको छ ।

क्र.सं.	जात जाति	घरघुरी
१	थारु	२१३२
२	मुस्लिम	३७२
३	साह	२४५
४	मण्डल	२६३
५	राम (मोची)	१६४
६	सदा	५५१
७	सरदार	२१५
८	खंग	७४
९	ठाकुर	८३
१०	यादव	३६२
११	ठाकुर	८३
१२	अन्य (पहाडी समुदाय तथा कम जनसंख्या भएका जातजाति)	८०८

श्रोत : सबल नेपाल, घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.४ मातृभाषाको आधारमा घरधुरी :

यस गाउँपालिकामा थारुहरुको बाक्लो उपस्थितीको कारण थारु, मैथली, उर्दु र नेपाली भाषा प्रमुख भाषाको रुपमा बोलिने गरिन्छ । विस्तृत विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	मातृभाषा	घरधुरी
१	मैथली	२३९५
२	थारु	२०५२
३	उर्दू	३१४
४	नेपाली	५०६
५	तामांग	१
६	बंगाली	१

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

३.१.५ दर्ता :

गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएको तथ्यांक अनुसार तथ्यांक अनुसार १ बैशाख २०७४ देखि चैत्र २०७४ सम्म जम्मा ८४ जनाको जन्म भएको देखिन्छ । जसमा ३३ बालिका र ५१ बालक रहेको छ । त्यसै गरि ३४ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ भने सम्बन्ध बिच्छेद एक जनाको पनि नभएको तथा विवाह ५५ जनाको भएको देखिन्छ साथै बसाई सराई अन्तर्गत १३ जना गएको तथा १७ जना आएको देखिन्छ । विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

वडा नं.	जन्म			मृत्यु			विवाह	बसाई सराई		सम्बन्ध बिच्छेद
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा		गएको	आएको	
१	४	४	८	४	३	७	१४	०	१	०
२	६	३	९	५	१	६	११	४	४	०
३	०	८	८	१	१	२	३	०	०	०
४	१०	१८	२८	३	२	५	१३	०	०	०
५	५	५	१०	३	७	१०	९	७	१२	०
६	८	१३	२१	२	२	४	५	२	०	०
जम्मा	३३	५१	८४	१८	१६	३४	५५	१३	१७	०

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

४. आर्थिक विकास

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा आर्थिक कारकहरूको धेरै पक्षहरू छन् जसमध्ये वार्षिक कृषि उत्पादन, पर्यटन परिदृश्य, खेती, पशुधन खेती, स्थानीय व्यवसाय, उद्योग र वित्तीय संस्थाहरू यस क्षेत्रमा काम गरिरहेका छन् ।

वित्तीय संस्थाहरूको कुरा गर्दा यस क्षेत्रमा सहकारी संस्थाहरूको बाहुल्यता राम्रो रहेको र कारोवार समेत राम्रो गरिरहेको छ । सहकारी संस्थाहरूले नै हालसम्म स्थानीयलाई रेमिट्यान्स, ऋण, बचत लगायतको सेवा गर्नुको साथै सामाजिक व्यवसाय समेत गर्दै आईरहेको छ । नेपाल सरकारको नीति अनुसार प्रत्येक क्षेत्रमा बैंकहरूको सहूल्यता पुग्ने भए अनुसार हाल महुलीमा माच्छापुच्छे बैंकको शाखा खुलि सकेको छ भने भविष्यमा थप बैंक ल्याउन सके आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण टेवा पुग्ने थियो ।

स्थानीयसंगको परामर्श अनुसार यस क्षेत्रको मुख्य आय भनेकै कृषि रहेको तथा बैदेशिक रेमिट्यान्स रकम तथा जनमजदुरी रहेको छ ।

४.१ गाउँपालिकाको आय व्ययको विवरण :

आ.व.	आय रकम	व्यय रकम
२०७३।७४	आन्तरिक आय	चालु खर्च -४७३८४२३४।८८
	मालपोत लगायत नगदी आम्दानी -४५६९९९।६०	पुजीगत -२८४९५५९३।०९
	नेपाल सरकारबाट प्राप्त कुल निकास -८३९९३५८९।७२	
	जम्मा : ८३,५७०,५०६।३२	जम्मा खर्च : ७५,८७९,८२७।९७

श्रोत : अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको लेखा शाखा

४.२ कृषि तथा पशुचौपाया :

तराईका जनताहरूको मुख्य पेशा नै कृषि भएका कारण यस क्षेत्रमा धान, गहुँ, मकै, तोरी जस्ता कृषि आम्दानी बढी रहेको पाईन्छ । त्यस बाहेक फलफुल लगायतको समेत उत्पादन राम्रो रहेको छ । यस क्षेत्रमा दुग्ध विकासले समेत नेपाल मै परिचित भएको कारणले यहाँ दुग्धको समेत व्यवसाय फस्टाएको छ । विस्तृत जानकारी तल उल्लेख गरिएको छ ।

४.२.१ खेतिको वार्षिक कृषि उत्पादन आ.व. २०७४।७५

खेतिको नाम	वार्षिक उत्पादन
धान	६५१६ मे.ट.
गहु	२७१३ मे.ट
मकै	३१ मे.ट
तोरी	२७ मे.ट
आलस	३ मे.ट
मसुरो	८ मे.ट
चना	३ मे.ट
सनपाट (जुट)	१ मे.ट

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

वार्षिक दालको उत्पादन :

प्रकार	आर्थिक वर्ष (२०७४।७५)	
	क्षेत्र (हे)	उत्पादन (मे.ट)
मसुरो	१२३	८२
गहुत	२४	२१
मुड	३२	१२
खेसारी	३	१.५

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

वार्षिक तेलको उत्पादन :

प्रकार	आर्थिक वर्ष (२०७४।७५)	
	क्षेत्र (हे)	उत्पादन (मे.ट)
तोरी	७४	५९
सस्यु	३२	२७
आलस	१७	५.३
सुर्यमुखि	१.५	०.६५

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

वार्षिक तरकारीको उत्पादन :

प्रकार	आर्थिक वर्ष (२०७४।७५)	
	क्षेत्र (हे)	उत्पादन (मे.ट)
वर्षे तरकारी	६३.७	५३८
हिउँदे तरकारी	११३	१३२१
वेमौसमी तरकारी	१२.२	१४०.१

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

वार्षिक फलफूलको उत्पादन :

प्रकार	आर्थिक वर्ष (२०७४।७५)	
	क्षेत्र (हे)	उत्पादन (मे.ट)
आँप	२७१	१०६.४
लिची	६.४	३४.७
कटहर	१.५	१६.७
अम्बा	.५	१.५

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

४.२.३ प्रांगारिक तथा रासायनिक मल बित्तरक :

सप्तरी जिल्लामा आ.व. २०७३।७४ को तथ्यांक अनुसार ४८ वटा प्रांगारिक तथा रासायनिक मल बित्तरक रहेको तथा जस अन्तर्गत युरिया ४५९३.८ केजी, डिएपी २८९६.६ केजी तथा पोटास ३३२.५५ केजी सप्तरीको सदरमुकाम राजविराज स्थित कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेडबाट खर्चिएको छ भने ४८ बित्तरक मध्ये ३ बित्तरक यस गाउँपालिकामा रहेका छन् । जसले गर्दा यहाँ किसानहरु केही सहूलियत भएता पनि सामाग्रीका अपर्याप्ताका कारण प्रायः जसो सदरमुकाम मुखी बढी हुनु परेको छ भने फाटफुट रुपमा चर्को मुल्यमा समेत मल खरिद भई रहेकोले स्थानीय स्तरमा थोक बित्तरक हुनु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । हाल जिल्ला कृषि विकास कार्यालय सप्तरीमा सुचि दर्ता रहेका व्यवसायीहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	इजाजत पत्र प्राप्त गर्ने संस्था/व्यक्तिको नाम र ठेगाना	इजाजत पत्र जारी मिति
१	श्री ओम कृषि वीउबिजन बिक्री केन्द्र, जण्डौल -८ प्रोपराईटर : नरेश कुमार चौधरी	२०७०।५।२० गते ।
२	श्री शुभेच्छा बचत तथा ऋण सहकारी सहकारी संस्था लिमिटेड, जण्डौल -१ प्रोपराईटर : मनोज कुमार चौधरी	२०७०।७।६ गते ।
३	श्री महेन्द्र पण्डित बकधुवा -२	२०७०।९।२१ गते ।

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी

४.२.४ कृषि समुहको विवरण :

सप्तरी जिल्लामा आ.व. २०७४।७५ को तथ्यांक अनुसार ७ सय १७ वटा कृषक समुहको गठन भएको छ भने अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा १९ वटा कृषि समुहको गठन भएको तथ्यांक अनुसार देखिएको छ । कृषि समुहको गठन उनिहरुलाई कृषि सम्बन्धी रासायनिक मल, बिउ विजन सम्बन्धि जानकारीको लागि गठन गरिएको हो । गठन भएको समुहको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	समुहको नाम	गठन भएको वडा	सदस्य			अध्यक्षको नाम
			महिला	पुरुष	जम्मा	
१	न्यु किसान जागरन वागवानी कृषक समुह	बकधुवा २	१३	१३	२६	रामानन्द चौधरी
२	न्यु सोसाईटी महिला कृषक समुह	बकधुवा	२३	०	२३	सितादेवी चौधरी
३	अहिल्या महिला कृषक समुह	बकधुवा	२२	०	२२	रिता साह
४	सल्हेश आँप उत्पादन कृषक समुह	सितापुर	०	१९	१९	महावीर प्रसाद चौधरी
५	राजाजी तरकारी कृषक समुह	परसवनी	१०	१३	२३	बिमल देवी चौधरी
६	हरियाली कृषक समुह	सितापुर	१२	१२	२४	योगेन्द्र प्रसाद चौधरी
७	बजरंगवली कृषक समुह	बकधुवा	४	११	१५	हृदय नारायण महतो
८	श्रृजना महिला कृषक समुह	हरिहरपुर	२३	०	२३	टिका लक्ष्मी चौधरी
९	राजाजी बाबा कृषक समुह	अ.कृ.स. १	१७	१२	२९	
१०	तपेश्वरी कृषक समुह	अ.कृ.स.१	१०	२९	३९	
११	आर्दश तरकारी कृषक समुह	अ.कृ.स.५	१२	१०	२२	
१२	जनचेतना तरकारी कृषक समुह	अ.कृ.स.६	१३	१२	२५	
१३	गहैरी आँप उत्पादक कृषक समुह	अ.कृ.स.२	२५	१०	३५	राम नारायण चौधरी
१४	माँ भगवती कृषक समुह	अ.कृ.स.४	१०	९	१९	
१५	महन्थ बाबा कृषक समुह	अ.कृ.स.३	१२	१३	२५	

१६	ओम कृषक समुह	अ.कृ.स.२	४	११	१५	
१७	महुली कृषक समुह	अ.कृ.स. ५	१३	१२	२५	ललित चौधरी
१८	बालाजी कृषक समुह	अ.कृ.स.५	१२	१७	२९	राजेन्द्र महतो
१९	दन्तकाली महिला कृषक समुह	अ.कृ.स. ६	१५	१२	२७	सिता बंजारा

श्रोत : कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी तथा कृषि शाखा, अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका कार्यालय

४.३ व्यापार तथा बाणिज्य

४.३.१ औद्योगिक तथा व्यवसायिक संगठन :

प्राप्त तथ्यांक अनुसार सप्तरी जिल्ला उद्योग बाणिज्य संघमा आ.व.२०७३।७४ सम्म यस गा.पा.को दर्ता भएका ८४ औद्योगिक तथा व्यवसायिक संगठनहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	सदस्यता नम्बर	फर्मको नाम	प्रोपराईटरका नाम	ठेगाना	पान नं.
१	१३५९	भगवती ट्रेडर्स	श्री राम चन्द्र लेखी	वकधुवा	३०१०२८३९८
२	१४२५	रविन्द्र वस्त्रालय	श्री भगवान लाल प्रसाद साह	वकधुवा	३०२०९२३१०
३	१४३९	मो. नइम किराना	श्री मो. नइम मिया	वकधुवा	३००४४६९३७
४	१६५५	जय प्रकाश वस्त्रालय	श्री जय प्रकाश साह	वकधुवा	३००३७३५१६
५	२०८०	श्रवण हार्डवेयर	श्री श्रवण कुमार चौधरी	वकधुवा	३००७७५५४३
६	२१०१	मो. ताहिर किराना स्टोर	श्री ताहिर मिया	वकधुवा	
७	२१९६	सोनु भाडा पसल	श्री उपेन्द्र साह	वकधुवा	३००५२८६६०
८	२२२५	आलोक गल्ला किराना पसल	श्री रोशन कुमार मण्डल	वकधुवा	
९	२२३३	यादव जेनरल स्टोर	श्री चित्र नारायण यादव	वकधुवा	३००५३२५३३
१०	२२४४	जीवछ जेनरल स्टोर	श्री रत्नमणी प्रसाद मण्डल	वकधुवा	३००७७२६४७
११	२२६१	ओम श्री स्टोर	श्रीमती आशा देवी	वकधुवा	३००७७४०५८
१२	२२६५	राकेश एण्ड नितेश इम्पोरियम	श्री चन्द्र किशोर साह तेली	वकधुवा	
१३	२३१०	यादव किराना पसल एण्ड मिट्टी तेल विक्री केन्द्र	श्री विरेन्द्र यादव	वकधुवा	३००८६७८०६
१४	२३१२	रोशन खरिद विक्री केन्द्र	श्री भुलो देवी थरुनी	वकधुवा	३००५६६३४६
१५	२५१७	श्वेता किराना पसल	श्री मनोज कुमार साह	वकधुवा	३०१२७३०९५
१६	२६८८	शिव हार्डवेयर	श्री हरि नारायण मंडल	वकधुवा	३०१३६२८२५
१७	२७०५	श्री बाबा नरसिंह स्टील फर्निचर	श्री राजेश साह	वकधुवा	
१८	२८५७	साना किसान सहकारी संस्था लि.	विधान अनुसार	वकधुवा	३०१६००२४८

१९	२९६२	अर्याल किराना पसल	श्री गोपाल अर्याल	वकधुवा	३०१६०३८७४
२०	३०२१	लामिछाने हार्डवेयर	श्री गुरुदत्त लामिछाने श्री उमेश यादव	वकधुवा	३०१७३३०१४
२१	३२६७	सुनिल एण्ड मनिष ट्रेडर्स	श्री गया प्रसाद परियार	वकधुवा	३०२०९४०१७
२२	३३००	आकृती बुक्स एण्ड स्टेशनरी	श्रीमती गीता कोइराला	वकधुवा	३०२९०९७४२
२३	४०४२	एस के मनि ट्रान्सफर	श्री कलिउद्दिन	वकधुवा	३०३९१६०४८
२४	४०५४	साविर ट्रेडर्स	श्री मो. साविर	वकधुवा	३०३३९००१७
२५	४११३	थारु सुपर फिलम्स प्रा. लि.	श्री उमेश कुमार चौधरी	वकधुवा	
२६	४३७८	परमेश्वर ट्रेडर्स	श्री परमेश्वर प्रसाद रौनियार	वकधुवा	
२७	४३७९	नितेश जेनरल स्टोर्स	श्री हरि नारायण मेहता	वकधुवा	
२८	४३८०	नुर हार्डवेयर	श्री हैदर मिया	वकधुवा	३०४३३३३८१
२९	४३८१	इसराफिल ट्रेडर्स	श्री अल्लाउद्दिन मिया	वकधुवा	
३०	४५५९	विक्रम ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	श्री राम नारायण साह	वकधुवा	
३१	४६३३	थारु कोल्ड ड्रिंक्स	श्री नन्द केशर चौधरी	वकधुवा	३०४३३८६३०
३२	४६९३	सुस्मिता जेनरल स्टोर	श्रीमती निरा कुमारी चौधरी	वकधुवा	३०४८०८८८७
३३	४७००	धिरेन्द्र जेनरल स्टोर	श्री गंगाराम चौधरी	वकधुवा	
३४	४९२१	रवि ज्वेलर्स	श्री सदानन्द साह	वकधुवा	
३५	४९३६	चौधरी होटल	श्रीमती निशिका चौधरी	वकधुवा	३०५१११४७६
३६	४९७०	विणा ट्रेडर्स	श्री रुपेश कुमार साह	वकधुवा	३०५११३०५४
३७	४९७२	कन्हैया जेनरल स्टोर एण्ड स्टेशनरी	श्री कन्हैया प्रसाद साह	वकधुवा	३०५११३०४१
३८	५०७५	महुली ट्रेडर्स	श्रीमती हलसेरी देवी ठाकुर	वकधुवा	
३९	५१४९	सरस्वती जेनरल स्टोर्स	श्री उमेश कुमार साह	वकधुवा	
४०	५२०३	कृष्णा जेनरल स्टोर एण्ड इलेक्ट्रिकल	श्री सोनु साह	वकधुवा	३०५४१०८०३
४१	५२०५	लेखी ट्रेडर्स	श्री राम कुमार लेखी	वकधुवा	६००३४९९७४
४२	५२१०	एम.पि. रेडिमेन्ट ट्रेडर्स	श्री मुकुन्द प्रसाद कोइराला	वकधुवा	६००४७२०३६
४३	५२१४	जितेन्द्र मदिरा पसल	श्री सिताराम साह	वकधुवा	

४४	५२४०	सोनी जनेरल स्टोर	श्री मो. हजरत अलि	वकधुवा	
४५	५२८७	शिव शक्ति ट्रेडर्स	श्री अरविन्द कुमार भा	वकधुवा	
४६	५३४९	सुरेश कपडा पसल	श्री चन्द्र देव मडर	वकधुवा	
४७	५३५४	लेखी किराना पसल	श्री शिव नन्दन लेखी	वकधुवा	
४८	५४९७	श्रेया कलेक्शन	श्रीमती विन्दु कुमारी न्यौपाने	वकधुवा	६०९५०८०९३
४९	५४९८	चौधरी पुस्तक पसल	श्री अरुण कुमार चौधरी	वकधुवा	३०९२७७४५
५०	५४९९	प्रभुको पावन नाम जय गुरुदेव	श्री अर्जुन कुमार साह	वकधुवा	३०५६३७०४४
५१	५५००	कृपानन्द कोल्ड स्टोर	श्री युगेश्वर महतो	वकधुवा	३०३७०९८०
५२	५५५३	आलोक गल्ला किराना पसल	श्री रोशन कुमार मण्डल	वकधुवा	३००५३९७८९
५३	५५५४	लक्ष्मी जेनरल स्टोर	श्री वोधराज सुवेदी	वकधुवा	६०९५०४४२६
५४	५५५५	समिर ट्रेडर्स	श्री मो. नुरुलहक	वकधुवा	६००६८८५८३
५५	५५५६	सगरमाथा गिल वर्क शप	श्री मनोज कुमार लेखी	वकधुवा	३०५६३७०२८
५६	५५५७	जोगेन्द्र इलेक्ट्रॉनिक्स	श्री जोगेन्द्र प्रसाद साह	वकधुवा	३०५९९४२४०
५७	५५५८	गुप्ताजी ट्रेडर्स	श्री गोविन्द प्रसाद साह	वकधुवा	३०५६३६८२९
५८	५५५९	रिया कलेक्शन सेन्टर	श्री श्याम कुमार यादव	वकधुवा	३०५६३६८९६
५९	५५६०	सोनु चिया नास्ता पसल	श्री सहदेव साह हलुवाइ	वकधुवा	३०९२५२९९२
६०	५५६९	सुजल होटल	श्री तेज बहादुर धिमिरे	वकधुवा	३०५९९७५८०
६१	५६३९	श्रेया कलेक्शन	श्री विन्दु कुमारी न्यौपाने	वकधुवा	
६२	५६७९	महुली कटारी सप्लायर्स	श्री मो. आशिक मियाँ	वकधुवा	६०९५०३९७९
६३	3458	जलपा खरिद विक्रि केन्द्र	श्री रुन्दी यादव	हरिहरपुर	
६४	4175	शुभम स्वस्तीक खरिद विक्री केन्द्र	श्री भगवाती प्रसाद चौधरी	हरिहरपुर	
६५	5247	ओम एस. के. ट्रेडर्स	श्री सुरेन्द्र कुमार साह	हरिहरपुर	
६६	2508	संध्या किराना पसल	श्री सन्जु कमार सिन्हा	जण्डौल	३०९९४९७७२
६७	5076	नवदुर्गा ट्रेडर्स	श्री दुर्गा नन्द साह	जण्डौल	
६८	5294	ब्रदर्श एण्ड जेनरल स्टोर	श्री भरत प्रसाद लेखी	जण्डौल	

६९	5360	एन. सी. हार्डवेयर	श्री नारायण चौधरी	जण्डौल	
७०	5626	बाबा किराना पसल	श्री भगवती प्रसाद चौधरी	जण्डौल	
७१	1415	जगदम्बा ईटा उद्योग	श्री शंकर कुमार दास	प्रसवनी	३००३७४७२८
७२	3460	त्रिशक्ति काष्ठ उद्योग	श्री श्याम नारायण चौधरी	प्रसवनी	३०२९९९७२
७३	4439	रितिषा ट्रेडर्स एण्ड जेनरल सप्लायर्स	श्री तेज नारायण यादव	प्रसवनी	३०४३३४५२२
७४	4876	सुरेश मदिरा पसल	श्री सुरेश कुमार चौधरी	प्रसवनी	
७५	3092	निरज आयल ट्रेडर्स	श्री राम कुमार अधिकारी	सितापुर	
७६	3736	पार्वती किराना पसल	श्री महेन्द्र प्रसाद चौधरी	सितापुर	
७७	3839	सरस्वती मदिरा पसल	श्री सुर्यमान तामांग	सितापुर	
७८	3937	विष्णु ट्रेडर्स	श्री धन प्रसाद गुप्ता	सितापुर	३०३६३८४६९
७९	4109	नागेन्द्र ट्रेडर्स	श्री नागेन्द्र कुमार चौधरी	सितापुर	३०३९९७३६६
८०	4155	श्री महालक्ष्मी ट्रेडर्स	श्री फतेचन्द चौधरी	सितापुर	
८१	4258	ओम जेनरल स्टोर	श्री फतेचन्द चौधरी	सितापुर	
८२	4723	सपना ट्रेडर्स	श्रीमती उर्मिला कुमारी चौधरी	सितापुर	
८३	5265	शिव साइकल सृन्टर	श्री तेज नारायण चौधरी	सितापुर	
८४	5505	विजय इटा टायल उद्योग	श्री विजय कुमार दुवे	सितापुर	

श्रोत : सप्तरी जिल्ला उद्योग बाणिज्य संघ, राजविराज

४.३.२ बैंक तथा वित्तिय संस्था :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका सहकारीको क्षेत्रमा नेपाल मै अब्बल गाउँपालिकाको रुपमा परिचित रहेको छ । यस क्षेत्रमा सहकारी संस्थाको माध्यमले उद्योग लगायत सामाजिक विकासको समेत कार्य हुँदै आईरहेको छ । नयाँ स्थापित गाउँपालिका भएका कारण धेरै क वर्गका बैंक नभएता पनि हाल माछापुच्छ्रे बैंकको स्थापना भएको छ । यस बैंकको स्थापना संगै यस क्षेत्रका वित्तिय संस्थाहरुको मनोबल समेत वृद्धि भएको छ । पुर्व-पश्चिम राजमार्गमा नै अवस्थित रहेको यस गाउँपालिकामा भविष्यमा निश्चित नै लगानी कर्ताहरुले समेत बढी चासो लिई प्रभावकारी रुपमा बैंक तथा वित्तिय संस्थाको समेत स्थापना भएको हुनेछ । हाल सो क्षेत्रमा अवस्थित सहकारी तथा वित्तिय संस्थाहरुको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तिय संस्थाको नाम	ठेगाना	कारोवार
१	माहामाया महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	बचत तथा ऋण, महिला हिंसा विरुद्धको जनचेतना
२	ग्रामिण विकास सहयोग नेपाल	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	सरसफाइ सम्बन्धी
३	शुभेच्छा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	बचत तथा ऋण
४	त्रिशक्ति महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	बचत तथा ऋण
५	चम्पामाई कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	कृषकहरुलाई कर्षि सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रम संचालन
६	ओम बहुमुखि सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
७	महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
८	स्वतन्त्र युवा कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २, चादनी चौक	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
९	साना किसान सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१०	सहयात्री कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३, मटीगाढा	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
११	अमसोत कृषि सामुदायिक सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१२	सप्तकोशी महिला बचत सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार

१३	महुली सामुदायिक विकास केन्द्र	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ५	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१४	न्यु किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ५	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१५	न्यु सोसाईटी महिला कृषक समुह	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ५	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१६	मनोकामना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६, रतवाला	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१७	महुली सामुदायिक लघुवित्त संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१८	महिला जागरण सामाज	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६, महुली	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
१९	बकधुवा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६, मोहनपुर	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
२०	लाली गुराँस बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६, मोहनपुर	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
२१	सिंह बाहिणी दुर्गा मन्दिर संरक्षण संस्था	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
२२	पिपल ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
२३	स्वावलम्बन बैंक	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार
२४	गाउँले जागरण समाज	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	ऋण लगानी तथा बचत कारोवार

श्रोत : सबल नेपाल, स्थलगत सर्भेक्षण २०७५

४.३.३ व्यापार केन्द्रहरुको विवरण :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका अन्तर्गत विगतमा रहेका ५ गा.वि.स. जोडिएर बनेका कारण यस क्षेत्रमा मुख्य ११ वटा हाट बजार लाग्ने गरेको छ । हाटबजारको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ । जिल्ला कृषी विकास कार्यालय सप्तरीको तथ्यांक अनुसार मुख्यतः यस क्षेत्रमा ३ सहित निम्नानुसारको हाट बजार लाग्ने गरेको छ ।

क्र.सं.	हाट बजारको नाम	व्यापारिक सामान	बजार लाग्ने दिन	स्थान
१	तपेश्वरी हटिया	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्त्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामाग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाँडाकुडाहरु, पुजाका सामाग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, गाई भैसी, बाखा, बोका गोरु आदि ।	आइतवार र बिहिवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १
२	जण्डौल हटिया	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्त्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामाग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामाग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, गाई भैसी, बाखा, बोका गोरु आदि ।	आइतवार र बिहिवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १
३	इटहर्वा बजार, सितापुर	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्त्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामाग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामाग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, गाई भैसी, बाखा, बोका गोरु आदि ।	आइतवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २
४	रघुनाथपुर बजार, चाँदनी चौक	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्त्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामाग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामाग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, गाई भैसी, बाखा, बोका गोरु आदि ।	सोमवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २
५	श्री रामजानकी बजार	कृषि सामाग्री खरिद बिक्री	२ हप्तामा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन

				गाउँपालिका ३
६	श्री बरगाछी हटिया	कृषि सामग्री खरिद बिक्री	२ दिन हप्तामा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३
७	रनघाटी हटिया	कृषि सामग्री खरिद बिक्री	२ दिन हप्तामा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३
८	विशाल चौक	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्द्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, बाखा, बोका आदि ।	बुधवार र शनिवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४
९	प्रशवनी	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्द्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, बाखा, बोका आदि ।	सोमवार र बिहिवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४
१०	बनौली	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्द्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, बाखा, बोका आदि ।	आइतवार र बुधवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४
११	महुली बजार	माछा, मासु, तरकारी, खाधान्न, पटेर, गुन्द्री, कपडा, पेडा, अण्डा, हाँस, परेवा, बाँसबाट निर्मित सामग्रीहरु, माटोबाट बनेका भाडाकुडाहरु, पुजाका सामग्रीहरु, सिजन अनुसारका फलफुलहरु, बाखा, बोका आदि ।	सोमवार र शुक्रवार	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६

श्रोत : सबल नेपाल, स्थलगत सर्भेक्षण २०७५

४.३.४ घरधुरीको सुविधा :

घरधुरीको सुविधा	घरधुरी	
केही सुविधा नभएको	००	
कम्तीमा १ वटा सुविधा भएको	५२६९	
घर धुरी संग भएको सुविधा अनुसार	रेडियो	४१२९
	टिभी	३७४२
	केवल टिभी	१५४७
	कम्प्युटर	५२१
	इन्टरनेट	२१५९
	मोवाइल	८४५७
	मोटर	३९
	मोटरसाइकल	२०१५
	साइकल	३११२
	अन्य सवारी	३६
	फ्रिज	१२३

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

४.३.५ पर्यटन र थप क्षमता :

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २ वटा मन्दिरको नामले राखिएको यस क्षेत्रमा ऐतिहासिक मठमन्दिर संगै खोला लगायत रहेको छ । साथ साथै पर्यटकीय हिसावले यस क्षेत्रमा पर्यटकीय स्थानहरु समेत रहेको छ । जसमध्ये यस क्षेत्रमा १२ वटा चौतारा, ७० वटा पोखरीहरु रहेको छ भने ३ वटा पार्कहरु निम्नानुसारको रहेको छ ।

पार्कको नाम	ठेगाना
लभली पार्क	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका गा.पा २, ईटहरवा, सितापुर
चिल्ड्रेन पार्क	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका गा.पा ३, मटिगाढा
महुली पार्क	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका गा.पा ६, रतवाला

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

५. सामाजिक विकास (SOCIAL DEVELOPMENT)

५.१ : शिक्षा (Education)

५.१.१ : साक्षरता अनुसार ५ वर्ष भन्दा माथिका उमेरको जनसंख्या विवरण : (Population detail above 5 years according to Literacy)

महिला र पुरुषको साक्षरता प्रतिशत दर क्रमशः ८३.४१ र ९२.९४ रहेको छ। महिलाको साक्षरता दर पुरुषको साक्षरता दर भन्दा कम रहेको छ। अझ केही शिक्षा नलिएको संख्या हेर्ने हो भने पुरुष २९.०५को तुलनामा महिला ७०.९५ प्रतिशत रहेको छ। प्राप्त तथ्यांक अनुसार विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ।

लिङ्ग	५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका जनसंख्या	जनसंख्याको अवस्था				
		लेखन र पढन सक्षम	पढन मात्र सक्षम	लेखन र पढन असक्षम	केही थाहा नभएको	प्रतिशत
पुरुष	१३६९६	१२७२९	१६८	७९७	२	९२।९४
महिला	१३०९०	१०९१९	२२०	१९४७	४	८३।४१
जम्मा	२६७८६	२३६४८	३८८	२७४४	६	८८।२८

श्रोत : सबल नेपाल, घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

नोट : केही थाहा नभएको अर्थात शिक्षा बारे जानकारी नभएको लठ्ठरे।

५.१.२ : विभिन्न शैक्षिक तह अनुसार जनसंख्या विवरण : (Population detail on different education level)

यस गाउँपालिकामा आ.व. २०७३।७४ को तथ्यांक हेर्दा सबै भन्दा बढी प्राथमिक तहमा जम्मा २ हजार ४७ विद्यार्थी रहेको छ भने कुल सामुदायिक तथा संस्थागत जोडदा ५ हजार १ सय ३० जना बालबालिकाको बालविकास केन्द्र बाहेक अध्ययनरत देखिन्छ। विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ।

सामुदायिक तर्फ :

लिङ्ग	जम्मा	जनसंख्याको अवस्था					कैफियत
		बा.वि.केन्द्र	प्राथमिक तह	आधारभुत तह	एसइई	माध्यमिक तह +2	
बालिका	२६०८	२७९	११३४	६५१	४३९	३८४	
बालक	२००८	२४२	९१३	४९६	४४४	१५५	
जम्मा	४६१६	५२१	२०४७	११४७	८८३	५३९	

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सप्तरी

संस्थागत तर्फ :

लिङ्ग	जम्मा	जनसंख्याको अवस्था					कैफियत
		बा.वि.केन्द्र	प्राथमिक तह	आधारभुत तह	एसइई	माध्यमिक तह +2	
बालिका	२८२	१३०	११२	९०	८०		
बालक	२३२	१६०	९८	४०	९४		
जम्मा	५१४	२९०	२१०	१३०	१७४		

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सप्तरी

कुल जम्मा :

लिङ्ग	जम्मा	जनसंख्याको अवस्था					कैफियत
		बा.वि.केन्द्र	प्राथमिक तह	आधारभुत तह	एसइई	माध्यमिक तह +2	
बालिका	३२९९	४०९	१२४६	७४१	५१९	३८४	
बालक	२६४२	४०२	१०११	५३६	५३८	१५५	
जम्मा	५९४१	८११	२२५७	१२७७	१०५७	५३९	

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सप्तरी

५.१.३ : शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकामा जम्मा २६ विद्यालय रहेको छ । जसमध्ये जिल्ला शिक्षा कार्यालयले जनाए अनुसार सामुदायिक तर्फ १७ विद्यालय तथा निजी तर्फ ९ विद्यालय रहेको छ । विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

सि.न.	विवरण	सरकारी	निजी	जम्मा
१	प्राथमिक विद्यालय	६	६	१२
२	आधारभूत विद्यालय	६	१	७
३	माध्यमिक विद्यालय	१	२	३
४	कलेज	४	०	४
	जम्मा	१७	९	२६

श्रोत : शिक्षा शाखा, अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका

५.१.४ : विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको कुल १७ सरकारी विद्यालयमा प्राथमिक तहमा पढने विद्यार्थीको संख्या बढी देखिएको छ । जिल्ला शिक्षा कार्यालयको उपलब्ध तथ्याँकको आधारमा आ.व. २०७४/२०७५ मा विद्यालयको विभिन्न तहमा भर्ना भएको बालबालिकाहरूको संख्या तपसिल वमोजिम रहेको छ । जस अन्तर्गत प्राथमिक तहमा बालिका १०६६, बालका ९७६, आधारभुत तहमा बालिका ७२६, बालका ५८३ र माध्यमिक तहमा बालिका ४४५, बालक ३९४ जनाको भर्ना भएको अवस्था छ भने उच्च मा.वि. तर्फ ३०९ छात्र तथा ३२८ छात्रा रहेको छ । तुलनात्मक रूपमा बालक बालिकाको भर्नादर बराबर रहेता पनि माध्यमिक तह तथा उच्च माध्यमिक तहमा छात्रको संख्या कम हुनुमा विदेश पलायन प्रमुख सवाल रहेको देखिन्छ ।

तह	सरकारी विद्यालय		
	कक्षा	जम्मा	छात्रा
प्राथमिक तह	१	५०५	२५६
	२	४२५	२११
	३	३८३	२११
	४	३५२	१९१
	५	३७७	१९७
आधारभुत तह	६	३८८	२२५
	७	४७०	२८४
	८	४५१	२१७
माध्यमिक तह	९	४४८	२३४
	१०	३९१	२११

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सप्तरी

५.१.५ : विद्यालय तथा बाल विकास केन्द्रहरु:

यस गा.पा. अन्तर्गत तपसिल वमोजिमका विद्यालय तथा बाल विकास केन्द्रहरु रहेका छन ।

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना
1	श्री ठाकुरजी उ.मा.वि.	जण्डौल १
2	श्री जनचेतना उ.मा.वि. घोघिदाहा	जण्डौल ७
3	श्री हिरावति नि.मा.वि. बकधुवा	बकधुवा ३
4	श्री नि.मा.वि.बनौली वडगोरिया	प्रसवनी
5	जनता नि.मा.वि.मटीगढी	हरिहरपुर ४
6	श्री ज. निमावि हरिहरपुर	हरिहरपुर ८
7	श्री निमावि. छपकी, बकधुवा	बकधुवा १
8	श्री श्यामा रा.प्रा.वि. प्रसवनी	प्रसवनी
9	श्री रामजानकी प्रा.वि.टेंगरी वडगोरिया	प्रसवनी ४
10	जनजागरण रा.प्रा.वि.इटहर्वा	सितापुर ८
11	श्री महिकर उ.माध्यमिक विद्यालय	प्रसवनी
12	श्री सु.दे.फु.ज.मा.वि.भुर्की सितापुर	सितापुर १
13	श्री सामूदायिक निमावि. मोहनपुर	बकधुवा ७
14	श्री रा.नि.मा.वि.रतबला	बकधुवा ९
15	श्री रा.प्रा.वि. बेल्हा	प्रसवनी ५
16	ज. रा. प्रा. वि. भुर्की	सितापुर ६
17	श्री रा.प्रा.वि. मटीगढी	हरिहरपुर ६

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सप्तरी

५.१.६ विद्यालयमा रहेको संरचनात्मक विवरणको अवस्था :

सि.न	विद्यालयको नाम	ठेगाना	विद्यालयको प्रकार	कक्षा कोठा संख्या	मर्मत गर्नु पर्ने	थप आवश्यक	पर्खाल	चर्पी	खानेपानी सुविधा	सार्वजनिक शौचालय	फोहोरमैला व्यवस्थापन	कैफियत
१	श्री जनचेतना मा.वि.	जण्डौल-१	मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन	
२	श्री ठाकुर जी मा.वि.	जण्डौल-१	मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
३	श्री जनता आधारभूत नि.मा.वि.	हरिहरपुर-३	नि.मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन	
४	श्री जनता आधारभूत नि.मा.वि.	मटिगडि-३	नि.मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
५	श्री सु.दे.फु. जनता मा.वि.	सीतापुर-२	मा.वि.		छ	छ	छ	छ	छ	छ	छैन	
६	श्री जनता प्रा.वि.	भुर्कि-२	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
७	श्री राष्ट्रिय प्रा.वि.	इटहर्वा-२	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
८	मा इंग्लीश बोर्डिङ स्कूल	सीतापुर-२	व्यक्तिगत		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
९	श्री महिकर मा.वि.	प्रशवनी-४	मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
१०	श्री जनता आधारभूत विद्यालय	प्रशवनी-४	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	
११	श्री सामुदायिक आधारभुत विद्यालय	महुली-६	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन	
१२	श्री हिरावति आधारभुत विद्यालय	वकधुवा-५	नि.मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन	

१३	श्री राष्ट्रिय आधारभुत विधालय	रतवाला-६	नि.मा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
१४	श्री आधारभुत विधालय	बकधुवा-५	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
१५	श्री राष्ट्रिय प्रा.वि.	बेल्हा तिलबोना-४	प्रा.वि.		छ	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
१६	श्री मर्दशा दारुल कुरान छपकी	बकधुवा २	प्रा.वि.		छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	

श्रोत : सबल नेपाल स्थलगत सर्भेक्षण २०७५

५.१.७ : शिक्षकहरुको संख्या : (Details of Teachers)

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका विद्यालयहरुमा कार्यरत तहगत शिक्षकहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

सि.नं	शिक्षण संस्था	कार्यरत कमचारी संख्या												कैफियत
		स्थाई			अस्थाई			राहत			करार			
		महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	माध्यमिक तह	०	३	३	०	०	०	१	०	१	०	०	०	
२	आधारभुत तह	१६	४३	५९	४	३	७	१५	१७	३२	०	०	०	
	जम्मा	१६	४६	६२	४	३	७	१६	१७	३३	०	०	०	

श्रोत : शिक्षा शाखा, अग्नीसाइर कृष्णासवरन गा.पा., २०७५

५.१.८ : विद्यालयमा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात :

हाल अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका भित्र रहेको विद्यालयहरुमा रहेको विद्यार्थीहरुको संख्या र शिक्षकहरुको संख्या साथै विद्यार्थी र शिक्षकहरुको अनुपात तपसिल वमोजिम रहेको छ ।

क्र. स	विद्यालयको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कक्षा	कुल जम्मा			शिक्षकहरुको संख्या	स्थायी			अस्थायी			राहत			करार			विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात
				छात्रा	छात्र	जम्मा		म	पु	ज	म	पु	ज	म	पु	ज	म	पु	ज	
1	श्री ठाकुरजी उ.मा.वि.	जण्डौल १	1-12	३१८	३०५	६२३	१०	२	६	८			०	२		२			०	63=1
2	श्री जनचेतना उ.मा.वि. घोघिदाहा	जण्डौल ७	1-12	३४२	२९९	५६१	८	२	४	६			०	१	१	२			०	70=1
3	श्री हिरावति नि.मा.वि. बकधुवा	बकधुवा ३	1-8	१४०	१०९	२४९	९	२	४	६	१	१	२	०	१	१			०	28=1
4	श्री नि.मा.वि.बनौली वडगोरिया	प्रसवनी	1-8	२३३	१७४	४०७	६		५	५			०	१		१			०	68=1
5	जनता नि.मा.वि.मटीगढी	हरिहरपुर ४	1-8	११६	१०६	२२२	१०		३	३			०	४	३	७			०	23=1
6	श्री ज. निमावि हरिहरपुर	हरिहरपुर ८	1-8	१०६	१०८	२१४	४		१	१	१	२	३			०			०	54=1
7	श्री निमावि. छपकी, बकधुवा	बकधुवा १	1-7	८९	५४	१४३	५		४	४			०	१		१			०	29=1
8	श्री श्यामा रा.प्रा.वि. प्रसवनी	प्रसवनी	1-5	१३५	१२५	२६०	५	१	४	५			०			०			०	52=1

9	श्री रामजानकी प्रा.वि.टेंगरी वडगोरिया	प्रसवनी ४	1-5	१३९	१२६	२६५	२	१	१			०	१	१		०	133=1
10	जनजागरण रा.प्रा.वि.इटहर्वा	सितापुर ८	1-5	६८	७८	१४६	४	१	१	२	१	१	१	१		०	37=1
11	श्री महिकर उ.माध्यमिक विद्यालय	प्रसवनी	1-12	३२१	२४३	५६४	६	१	४	५		०	१	१		०	94=1
12	श्री सु.दे.फु.ज.मा.वि.भुर्की सितापुर	सितापुर १	1-10	२६४	२६१	५२५	१२	२	३	५	१	१	२	४	६	०	44=1
13	श्री सामूदायिक निमावि. मोहनपुर	बकधुवा ७	1-8	१५०	१२३	२७३	७	२	१	३		०	१	३	४	०	39=1
14	श्री रा.नि.मा.वि.रतबला	बकधुवा ९	1-8	१०८	११५	२२३	१०	२	२	४		०	२	४	६	०	22=1
15	श्री रा.प्रा.वि. बेल्हा	प्रसवनी ५	1-5	७२	४६	११८	३	३	३			०		०		०	39=1
16	ज. रा. प्रा. वि. भुर्की	सितापुर ६	1-3	४४	४८	९२	१	१	१			०		०		०	92=1
17	मदरसा दारुल कुरआन छपकी	बकधुवा २	1-3	७२	३९	१११	०			०		०		०		०	00

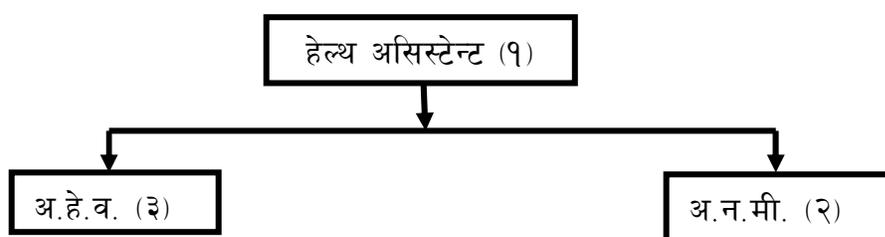
श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यलय सप्तरी तथा शिक्षा शाखा, अग्नीसाइर कृष्णासवरन गा.पा., २०७५

५.२ स्वास्थ्य क्षेत्र (Health)

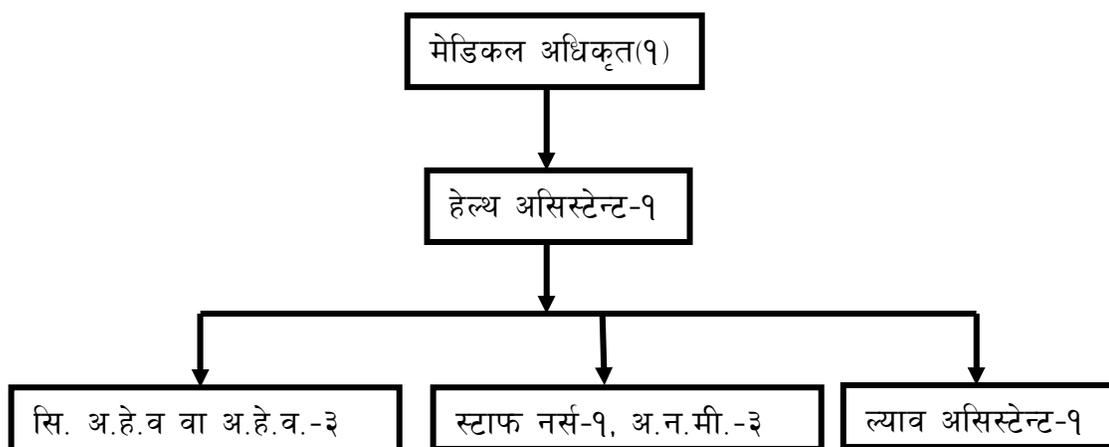
५.२.१ हेल्थ पोष्ट र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको संरचनात्मक ढाँचा :

हेल्थ पोष्ट र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको संरचनात्मक ढाँचा यस प्रकार रहेको छ ।

हेल्थ पोष्टको संरचनात्मक ढाँचा

प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको संरचनात्मक ढाँचा

५.२.२ : बालबालिकाको खोपको विवरण : (Immunization description)

यस गा.पा. अन्तर्गतका वडाहरुमा विगत तीन वर्षमा (आ.व. २०७१-२०७२ देखि आ.व. २०७३-२०७४) सम्म बालबालिकाहरुलाई उपलब्ध गराएको खोपको अवस्था यस प्रकार रहेको छ ।

सि. न.	खोपको किसिम	आ.व. २०७१-२०७२	आ.व. २०७२-२०७३	आ.व. २०७३-२०७४
		संख्या	संख्या	संख्या
१	वि.सि.जी.	६०८	५९०	५५२
२	डि.पि.टि.	६१६	५७४	५३८
३	दादुरा	६३३	५५७	५१८
४	पोलियो ३	६१६	५७४	५३८
५	टि.टि.(गर्भवत्तिलाई)	६५७	५४३	७६८

श्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सप्तरी

५.२.३ : खोप लगाउन छोडेको दर : (Dropout Rate of immunization)

कति जना उमेर पुगेका बालबालिकाहरुले बीचमा खोपको सुई लगाउन छोडेको हो भन्ने कुराको हिसाव निकाल्नु नै खोप लगाउन छोडेको दर हो । बालबालिकाहरुलाई समयमा नै सबै खोपको सुई लगाउनु अति महत्वपूर्ण हुन्छ । खोप लगाउन छोडने दरको हिसाव मुख्यतः वि.सि.जि. र दादुराको बीचमा, डि.पि.टि १ र डि.पि.टि २ को बीचमा गरिन्छ । विगत तीन वर्षको खोप लगाउन छोड्नेको दर यस प्रकार रहेको छ । हाल सामाजमा खोप प्रतिको सुचना सबैलाई सहज रुपमा हुने भएकोले कोही पनि यसबाट छुटेको अवस्था रहेको छैन ।

सि.न.	विवरण	आ.व. २०७१-२०७२	आ.व. २०७२-२०७३	आ.व. २०७३-२०७४
		दर	दर	दर
१	वि.सि.जि. र दादुराको बीचमा	२५	३३	३४
२	डि.पि.टि १ र डि.पि.टि २ को बीचमा	८	८	१०
३	खोप नपाएको बालबालिका	०	०	०

श्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सप्तरी

५.२.४ : विगत तीन वर्षमा पोषणको अवस्था : (Status of nutrition of last three years)

विगत ३ वर्षको पोषणको अवस्था हेर्ने हो भने बढदो बजारीकरण संगै स्थानीय स्तरमै सेवा लिनेको कमि हुँदै गएको छ । प्राप्त तथ्यांक अनुसार विगत तीन वर्षमा बालबालिका र पोषणको अवस्था तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

सि.न.	पारामिटर	२०७१-२०७२	२०७२-२०७३	२०७३-२०७४
१	बालबालिकाको वृद्धि विकास अनुगमनको दौरानमा रहेको कुपोषणको संख्या	७३६	६४४	१२२६
२	आइरन चक्की वितरण गरिएको गर्भवति महिलाहरुको संख्या	६४२	७३०	५२२
३	गर्भवति जाँच भएको महिलाहरुको संख्या	६४२	७३०	५२२
४	भिटामिन ए पाएका सुत्केरी महिलाहरुको संख्या	२६३	२५२	४२०
५	६ महिना देखि ५ वर्षका बालबालिकाले भिटामिन ए खाएको संख्या	३०३	७०	५५७
६	जुक्काको औषधी वितरण गरिएको गर्भवति महिला संख्या	६३८	७२९	६१४

श्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सप्तरी

५.२.५ : खोप सेवाको प्रगति विवरण :

पुर्ण खोप गाउँपालिका घोषणाको लागि लक्षित बालबालिकाहरुलाई वडा- वडा अनुसार प्रदान गरेको खोप सेवाको प्रगति विवरण ।

स्वास्थ्य चौकी	वडा नं.	०-११ महिनाको लक्षित बालबालिकाको संख्या	राष्ट्रिय खोप तालिका अनुसार खोप लिएको ०-१४ महिनाका बालबालिका संख्या	सर्वेक्षण गरिएको १६ देखि २३ महिना बालबालिका संख्या
जण्डौल	१	१०२	१२६	६७
सितापुर	२	९६	१२१	६२
हरिपुर	३	९५	१२०	६३
प्रशवनी	४	१४२	१७५	९४
बकधुवा	५	१०४	१२९	६९
बकधुवा (महुली)	६	९१	११५	६१
जम्मा		६३०	७८६	४१६

श्रोत : अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका खोप समन्वय समिति, सप्तरी

५.२.६ : परिवार नियोजन सम्बन्धि विवरण : (Family Planning)

यस अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरु परिवार नियोजनका साधन प्रयोगकर्ताहरुको संख्या विवरण निम्न प्रकार रहेको छ । विगत ३ वर्षको तथ्यांक हेर्दा आ.व.२०७३।७४ मा कण्डम प्रयोगकर्ताको संख्या हवातै बढेको छ ।

परिवार नियोजनका साधनहरु	आ.व. २०७१-२०७२	आ.व. २०७२-२०७३	आ.व. २०७३-२०७४
कण्डम	२३२	२५२	१९०७४
पिल्स	१४१	१२४	१०५
डि.पो. प्रोभेरा	३४०	२४५	२६९
कपर टी	१०७	७२	१०२
निलोकन	८७	७२	१०५

श्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सप्तरी

५.३ खानेपानी तथा सरसफाइ (Drinking Water and Sanitation)

५.३.१ : घरधुरी अनुसार खानेपानीको श्रोतको प्रयोग (Household by main source of drinking water) :

यस गाउँपालिकामा जम्मा रहेको ५ हजार २ सय ६९ घरधुरी मध्ये प्रायःले खानेपानीको श्रोतको रूपमा ट्यूबेल नै गरिरहेको छ । तथापि निजी ट्यूबेल नभएता पनि सरकारी ट्यूबेल मार्फत समेत खानेपानीको प्रयोग हुँदै आई रहेको छ । तथ्यांक संकलनको क्रममा प्रायले ट्यूबेलमा स्लाव नभएका कारणले अस्वस्थकर पानी पिउन समेत स्थानीयवासी बाध्य भई रहेको छ । बिस्तृत विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

खानेपानीको मुख्य श्रोत						
घरधुरी	ट्यूबेल, कल	ईनार	धारा	नदी खोला	पोखरी	जम्मा
५२६९	५०८६	९६	८७	०	०	५२६९

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

५.३.२ : घरधुरी अनुसार चर्पीको प्रकार(Household by type of toilet)

घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ को तथ्याँक अनुसार यस गा.पा. अन्तर्गत रहेको जम्मा घरधुरीहरु ५ हजार २ सय ६९ मध्ये ४ हजार ४ सय २१ घरधुरीमा शौचालय निर्माण भइसकेको अवस्था रहेको छ भने १ सय ४८ घरधुरीमा हाल पनि शौचालय रहेको छैन । निर्माण नभएका घरमा कच्ची चर्पी भएका कारण भत्किएको अवस्थामा रहेको कारण पुनः निर्माण गर्नु पर्ने आवश्यकता अनुसार चर्पी नभएकोमा दर्शाइएको छ । शौचालय भएको घरधुरीमा कच्ची पक्की १ सय ५ तथा पक्की चर्पी ४ हजार ३ सय ६ रहेको ।

वडा नं.	चर्पी नभएको घरधुरी संख्या	चर्पी सुविधा भएको घरधुरी संख्या		जम्मा घरधुरी
		कच्ची	पक्की	
१	३	१२	९०२	९१७
२	१७	८	८०८	८३३
३	१७	१५	७६७	७९९
४	१०५	२८	१०४९	११८२
५	५	३७	८९	८३१
६	१	५	७०१	७०७
जम्मा	१४८	१०५	४३१६	५२६९

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

५.४ : लक्षित समुह (Targeted Groups)

५.४.१ : अपाङ्गता भएको व्यक्तिको जनसंख्या : (Population by disability)

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको जम्मा अपाङ्ग व्यक्तिहरुको संख्या ४ सय ३४ रहेको छ । जसमध्ये पूर्ण अशक्त (रातो कार्ड) २२४ अति अशक्त (निलो कार्ड) ६८ मध्यम अशक्त (पहेलो कार्ड) ९८ जना र सामान्य अशक्त (सेतो कार्ड) ४४ जनाले प्राप्त गरेको छ । विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

लिंग	जम्मा अपाङ्गता संख्या	अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या			
		पूर्ण अशक्त (रातो कार्ड)	अति अशक्त (निलो कार्ड)	मध्यम अशक्त (पहेलो कार्ड)	सामान्य अशक्त (सेतो कार्ड)
पुरुष	२२६	१२०	३४	५२	२०
महिला	२०८	१०४	३४	४६	३४
जम्मा	४३४	२२४	६८	९८	४४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

५.४.२ : बाल क्लबको संख्या तथा अवस्था : (Status of Child Clubs registered in DCWB)

यस अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको विभिन्न वडाहरुमा जम्मा ६ वटा बाल क्लबहरु रहेको छ । जुन बाल क्लबहरुलाई गा.पा. स्तरमा नेतृत्व गर्न गाउँपालिका स्तरीय बाल संजालको गठन गरिएको छ । बाल क्लबहरुको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र. सं.	बाल क्लबको नाम	अध्यक्ष	म	पु	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य
१	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका स्तरीय बाल संजाल, सितापुर	दुर्गा कुमारी यादव	८	४	१२	०	९	३
२	वडा स्तरीय बाल संजाल, वडा नं. २	पिंकी कुमारी चौधरी	११	१०	२१	१	१०	१०
३	स्टार बाल क्लब, वडा नं.५	मनिशा कुमारी चौधरी	५	१३	१८	२	५	११
४	उज्यालो बाल संजाल, जण्डौल	प्रियंका श्रेष्ठ	८	१०	१८	०	१३	५
५	लालि गुराँस बालसंजाल, प्रशवनी	दुर्गा कुमारी यादव	१०	४	१४	१	४	९
६	स्टार बाल क्लब, वडा नं.६	आसा कुमारी साह	८	१३	२१	१	११	९
७	उन्नती बाल संजाल	चाँदनी चौधरी	१०	९	१९	१	९	९
जम्मा			६०	६३	१२३	६	६१	५६

श्रोत : जिल्ला बाल क्लब संजाल, सप्तरी

५.४.३ : सामाजिक सुरक्षा भता सम्बन्धि विवरण : (Social security allowance)

यो सामाजिक सुरक्षा भता नेपाल सरकारले स्थानिय तह मार्फत समुदायको वृद्धवृद्धा, अपाङ्ग, विधवा, एकल महिला, दलितहरुलाई उपलब्ध गराईरहेको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गत यो सामाजिक सुरक्षा भता पाईरहेको व्यक्तिहरुको विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

सामाजिक सुरक्षा भता सम्बन्धि विवरण													
जेष्ठ नागरिक (सामान्य)		जेष्ठ नागरिक (दलित)		पूर्ण अपाङ्ग			मध्यम अपाङ्ग			बालबालिका		विधवा	एकल महिला
महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	बालिका	बालक		
३५२	४५३	१८३	२१६	२६	४७	७३	१६	२५	४१	२४४	२७३	६९७	०

श्रोत : अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका, पंजिकरण शाखा

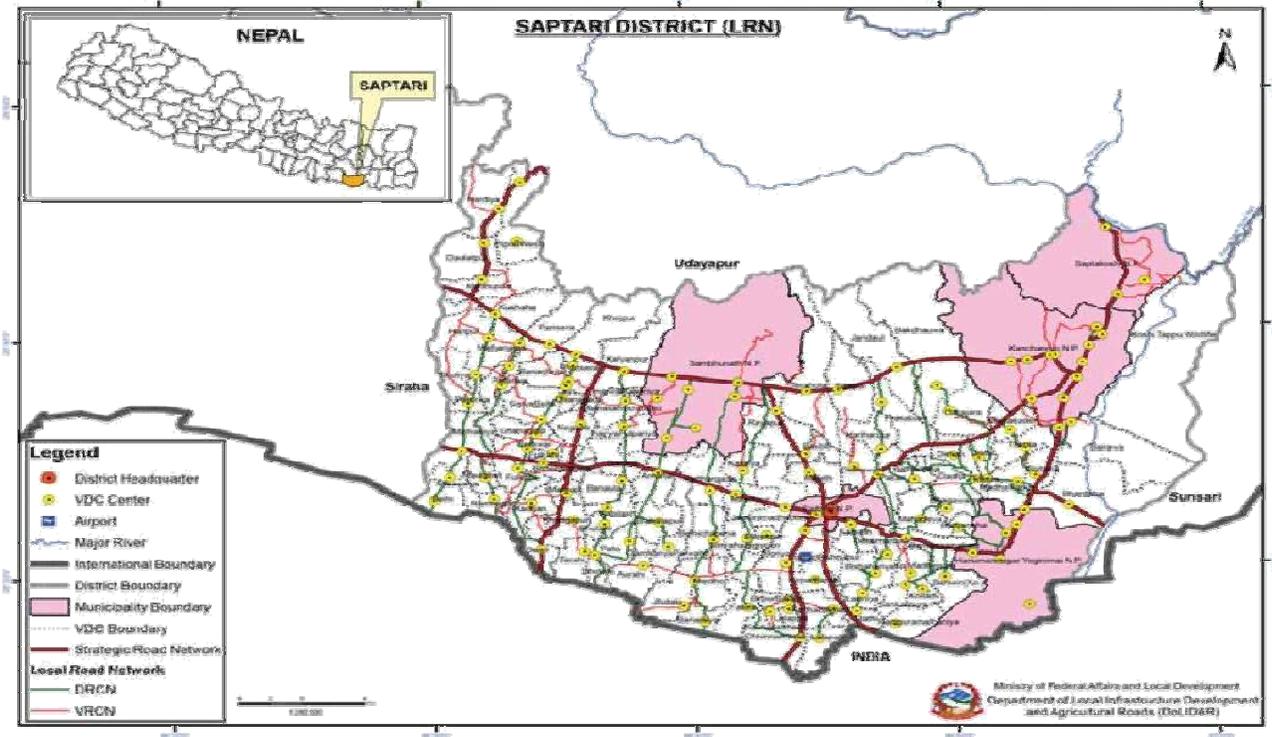
६. भौतिक पूर्वाधार र विकास (INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT)

क्षेत्रफल र जनसंख्याको हिसावले अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका सप्तरी जिल्लाको एक गाउँपालिका हो । ५ गाविस मिली निर्माण भएको यस गाउँपालिका प्रति सबैको ध्यान केन्द्रित भएको छ । यसको मुख्य कारण नै यस क्षेत्र हुँदै गएको भौतिक पूर्वाधारको विकास तथा सामाजिक क्षेत्रमा पाउँदै गएको पाटो महत्वपूर्ण रहेको छ । आधारभूत भौतिक पूर्वाधारको विकास अन्तर्गत बाटोघाटो, पुल तथा कल्भर्टहरूको मरमत तथा निर्माण सबै वडाहरूमा द्रुत गतिमा रहेको छ । यसरी पूर्वाधार विकासको सन्दर्भमा विभिन्न क्षेत्र अन्तर्गत तल चर्चा गरिएको छ ।

६.१ : विद्यमान वाटोघाटोको संजाल : (Existing road network)

वाटोघाटो भनेको कुनै पनि ठाउँको विकासको लागि एक महत्वपूर्ण पूर्वाधार हो । वाटोघाटोको माध्यमबाट समुदायको एक ठाउँबाट अर्को ठाउँ सम्म जान आउन सहज हुनुको साथै विभिन्न सेवा सुविधाको लागि पहुँचमा वृद्धि, बजारको विकास र नयाँ नयाँ रोजगारीको अवसर सृजना , व्यवसायको विकासमा सघाउँ पुग्दछ । साथै समग्रमा सम्बन्धित ठाउँको मानिसहरूको जिविकोपार्जनमा सुधार आउनुको साथै समुदायको विकासमा थप टेवा पुग्ने गर्छ । यस गाउँपालिकाको वाटोघाटो संजाल यस प्रकार रहेको छ ।

सडक संजालको नक्शा

श्रोत : जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, सप्तरी

६.१.१ : राजमार्ग तथा अन्य सडकहरु : (Highways and feeder roads)

यस गाउँपालिका अन्तर्गत राजमार्ग र अन्य सडकहरुको वारेमा कुरा गर्दा राजमार्ग, कालोपत्रे सडक, ग्राभेल सडक र माटो मात्रले बनाएको सडकहरु रहेको छ । जसको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

सि.न.	सडकको विवरण	सडकको बर्गीकरण	लम्वाई (कि.मि.)	कालो पत्रे (कि.मि.)	ग्राभेल (कि.मि.)	माटो (कि.मि.)	छोएको गाउँ टोलहरु
१	जण्डौल देखि कुशहा सडक	जिल्ला सडक	८.५९	४.५१	१.५८	२.५०	
२	महुली लोहजरा हनुमाननगर सडक	जिल्ला सडक	१०.३१	-	५.००	५.३१	
३	सितापुर चाँदनी चोक देखि दिघवा सम्म	ग्रामणि सडक	८.००	-	-	८.००	भुर्कि सितापुर, हरिहरपुर
४	विशाल चोक देखि दिघवा खाँडो नदी सम्म	ग्रामणि सडक	१३.००		१३.००		प्रसवनी, मटिगढा, दुहवी, दिघवा

श्रोत : जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, सप्तरी

६.२ : पुल पुलेसाको विवरण : (Description of bridges)

सि.न.	सडकको विवरण	सडकको बर्गीकरण	लम्वाई (कि.मि.)	पुल	स्ताव कलभर्ट	पाइप कलभर्ट	काउज वे	होम पाइप
१	जण्डौल देखि कुशहा सडक	जिल्ला सडक	८.५९	१	८	४७	१	
२	महुली लोहजरा हनुमाननगर सडक	जिल्ला सडक	१०.३१	१	३	४०	०	२२
३	सितापुर चाँदनी चोक देखि दिघवा सम्म	ग्रामीण सडक	८.००					
४	विशाल चोक देखि दिघवा खाँडो नदी सम्म	ग्रामीण सडक	१३.००	०	०	४	०	०

श्रोत : जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, सप्तरी

६.३ : सिचाई (Irrigation)

यस गाउँपालिकाको मानिसहरुको मुख्य पेशा नै कृषि हो । आम्दानीको श्रोत पनि कृषि र व्यापार व्यवसाय हो । तर प्रायः कृषिमा नै आश्रित रहेको छ । वास्तवमा सफल कृषि उत्पादनको लागि सिचाईको आवश्यकता पर्छ । तर किसानहरु आकाशे सिचाईको भरमा खेती उत्पादन गरिरहेको छ । सिचाईको आभावले कृषि उत्पादनमा ह्रास आइ वर्षेनी किसानहरु मर्कामा परिरहेको छ । त्यसैले सिचाईको व्यवस्था सही तरिकाले भई दिएमा समुदायको आर्थिक विकासमा समेत टेवा पुग्ने छ ।

६.३.१ : सिंचित क्षेत्र : (Irrigated area)

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय सप्तरीको तथ्यांक अनुसार यस गा.पा. अन्तर्गत रहेको जम्मा सिंचित जग्गा, मौसमी सिंचित जग्गा र सिंचाई विहिन जग्गाहरु निम्न प्रकार रहेको छ ।

सि.न.	जग्गाको किसिम	क्षेत्रफल(हेक्टर)
१	सिंचित जग्गा वर्षे भरि	१५८४.५
२	सिंचित जग्गा मौसमी	१५४७.९
३	सिंचाई विहिन जग्गा	१९०२.६

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, सप्तरी ।

६.३.२ : घरधुरी अनुसार विजुली बत्तिको मुख्य श्रोतहरु (Household by usual source of lighting)

विकासोन्मुख गाउँपालिका तथा सम्भावना बोकेको गाउँपालिका मध्ये यो एक गाउँपालिका रहेकोले साबिकको विभिन्न गा.वि.स.का दुर्गम बस्तिहरुमा विजुली बत्तिको पहुँच गराउन प्रयास भई रहेको अवस्था छ र कतिपयले पहुँच भएता पनि गरिवीका कारण जडान नगरेको अवस्था रहेको छ र हालको बिस्तृत अवस्था यस प्रकार रहेको छ ।

विजुलीबत्तिको मुख्य श्रोतहरु				
विजुली बत्ति	गोबर ग्यास	सोलार	मट्टितेल	अन्य
४३६४	३५	१५३	६१८	९९

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

६.३.३ : खाना पकाउन इन्धनको प्रकारहरु : (Household by usual type of fuel used for cooking)

यस गाउँपालिकामा समुदायको मानिसहरुले दैनिक रुपमा खाना पकाउनको लागि प्रयोगमा ल्याइरहेको इन्धनहरु निम्न किसिमका रहेको छ । घरधुरी अनुसार इन्धन प्रयोगकर्ताहरुको संख्या तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

दाउरा	त्रिकेट/गुईठा	गेवर ग्यास	मट्टितेल	एल पि ग्यास	अन्य
३५१७	३४९	८६	९१	११७४	३७

श्रोत : सबल नेपाल, घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

७. वन तथा वातावरण (FOREST AND ENVIRONMENT)

भू-उपयोगको आधारमा यस गाउँपालिका अन्तर्गत जम्मा वन क्षेत्र ३२.४ प्रतिशत वन रहेको छ । जिल्ला वन कार्यालय सप्तरीको तथ्याँक अनुसार यस गा.पा अन्तर्गत जम्मा २७ वटा सामुदायिक वन र ८ वटा निजी वन रहेको छ ।

७.१ : सामुदायिक वनको विवरण : (Description of Community Forests in Rural Municipality)

जिल्ला वन कार्यालय सप्तरीको तथ्याँक अनुसार यस गाउँपालिका अन्तर्गत निम्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरु रहेको छ । ती सामुदायिक वन भित्र विभिन्न प्रकारका विरुवा प्रजातिहरु रहेको छ । सामुदायिक वनवाट लाभान्वित हुने घरधुरी र जनसंख्या तपसिल वमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जन संख्या
१	हरिनाचुरे	अकृसवरनगा.पा. १	२१३.४७	१७०।००	९४०।००
२	भलुवाही	अकृसवरनगा.पा. १	१५३.८०	६४।००	३५९।००
३	लालभित्ते	अकृसवरनगा.पा. १	१७५।८०	११०।००	६३६।००
४	कैलि खोला	अकृसवरनगा.पा. १	६३।८०	४७।००	२३८।००
५	वेहरा चाप	अकृसवरनगा.पा. १	३१।५०	३२।००	२०१।००
६	अमसोत	अकृसवरनगा.पा. ४	१९५।६०	१७७।००	१०२३।००
७	शिव पार्वती	अकृसवरनगा.पा. १	३५९।६०	१५६।००	८८१।००
८	कृष्णा सवरन	अकृसवरनगा.पा. १	३७२।००	१३१।००	७४३।००
९	टोका	अकृसवरनगा.पा. ४	१९।००	१९६।००	११८३।००
१०	मभौ	अकृसवरनगा.पा. ६	१४३।१०	१६२।००	८१९।००

११	वसन्तपुर	अःकृःसवरनगाःपाः ६	१२०१५०	६४१००	३२३१००
१२	मोहनपुर	अःकृःसवरनगाःपाः ६	१७१००	३९१००	२००१००
१३	मालती महिला	अःकृःसवरनगाःपाः ६	८११८०	१५०१००	९१२१००
१४	सलहेस	अःकृःसवरनगाःपाः ६	१६२१५०	१८३१००	८६८१००
१५	हातीलेट	अःकृःसवरनगाःपाः ५	४२११८	३४१००	२०४१००
१६	तिरहुत गौरमुर्डाईन	अःकृःसवरनगाःपाः ५	६९१५४	११५१००	६३७१००
१७	गौरी वियाही	अःकृःसवरनगाःपाः ५	११७१००	१२४१००	६३७१००
१८	गौरी कुन्तामाई	अःकृःसवरनगाःपाः ६	१५३११०	७८१००	४०२१००
१९	छत्रमहान	अःकृःसवरनगाःपाः ५	१४९१००	१३३१००	८७११००
२०	वावाजी सदाय	अःकृःसवरनगाःपाः ५	११८१००	१४२१००	६४९१००
२१	कुन्ती माई	अःकृःसवरनगाःपाः ६	८९१२०	८०१००	४३९१००
२२	कमला महिला	अःकृःसवरनगाःपाः ६	१११७४	५३१००	३४५१००
२३	वजरंगवली	अःकृःसवरनगाःपाः ५	९५३	३५१००	२२६१००
२४	जनकल्याण	अःकृःसवरनगाःपाः ५	१४९१००	१३३१००	८७११००
२५	अग्नीसाइर	अःकृःसवरनगाःपाः २	४५४१५०	२४३१००	८२६१००
२६	पथरु दह	अःकृःसवरनगाःपाः २	१०११००	२७८१००	१६९४१००
२७	वनदेवी	अःकृःसवरनगाःपाः २	१०९१६०	२८०१००	८६०१००

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, सप्तरी

७.२ : निजी वनको विवरण :

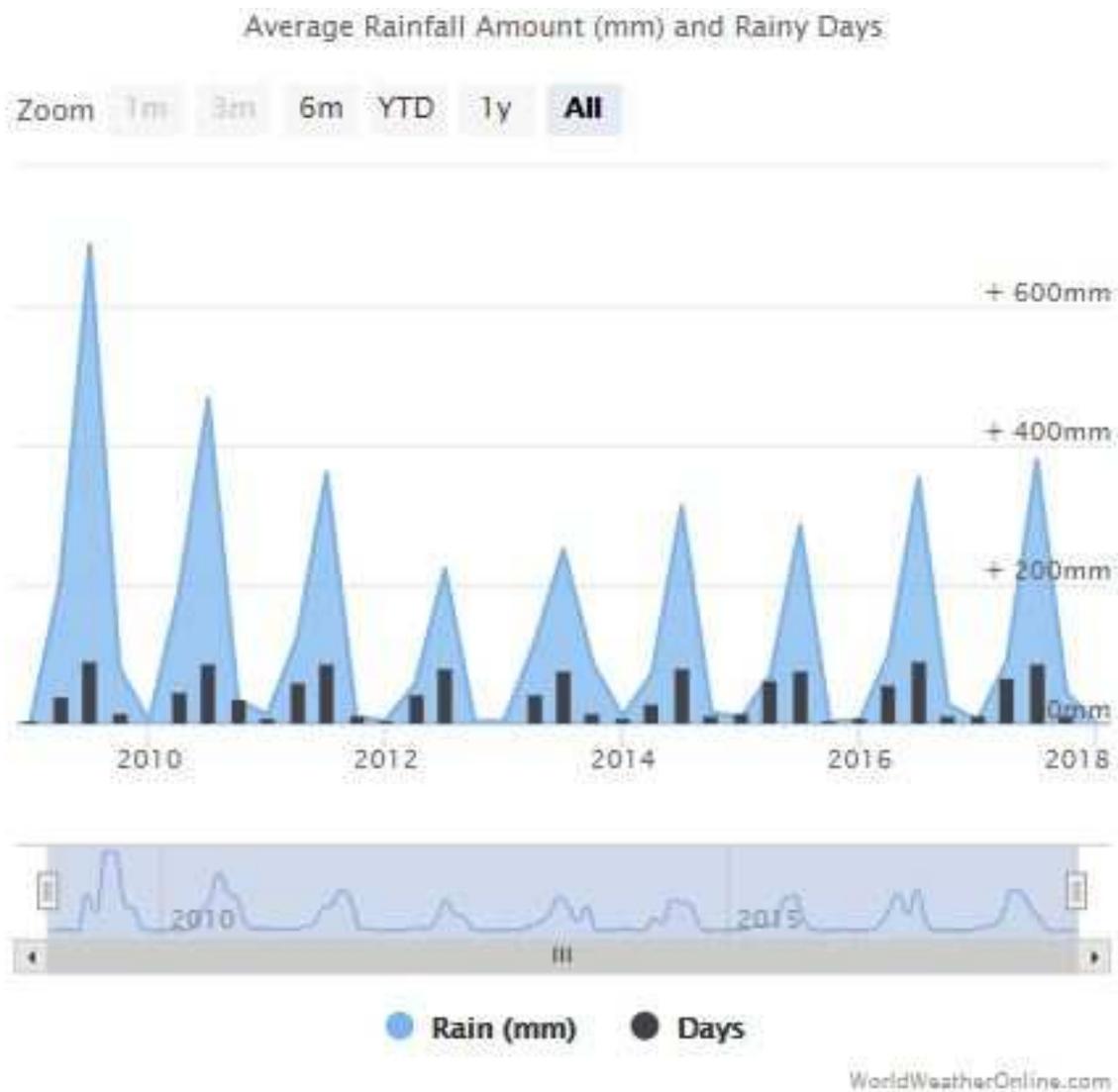
जिल्ला वन कार्यालय सप्तरीको तथ्याँक अनुसार यस गाउँपालिका अन्तर्गत निम्न सामुदायिक वन उपभोगता समूहहरू रहेको छ । ती सामुदायिक वन भित्र विभिन्न प्रकारका विरुवा प्रजातिहरू रहेको छ । सामुदायिक वनबाट लाभान्वित हुने घरधुरी र जनसंख्या तपसिल वमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	जरगाधनिको नाम	वृक्षारोपण गरेको स्थान (साविक)	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	विरुवा संख्या
१	देवलाल चौधरी	वकधुवा ५	२५१	०-९-१६	४२
२	नारायण चौधरी	सितापुर १	२०४	०-१४-१५	२४१०
३	जय नारायण गौतम	सितापुर ८	१४५	०-५-०	५००
४	खडानन्द गौतम	सितापुर ८	०	२-०-०	३२८६
५	श्रीमति विष्णुमाया गौतम	सितापुर ८	०	०-१-१०	१५५२
६	गोविन्दलाल श्रेष्ठ	सितापुर ८	१५२	०-५-५	१०००
७	रामदुलारी चौधरी	सितापुर १	३४८	०-११-०	५०३
८	लक्ष्मी चौधरी	सितापुर १	२१७	०-१९-९	१००

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, सप्तरी

७.३ औषत बार्षिक वर्षा बिबरण :

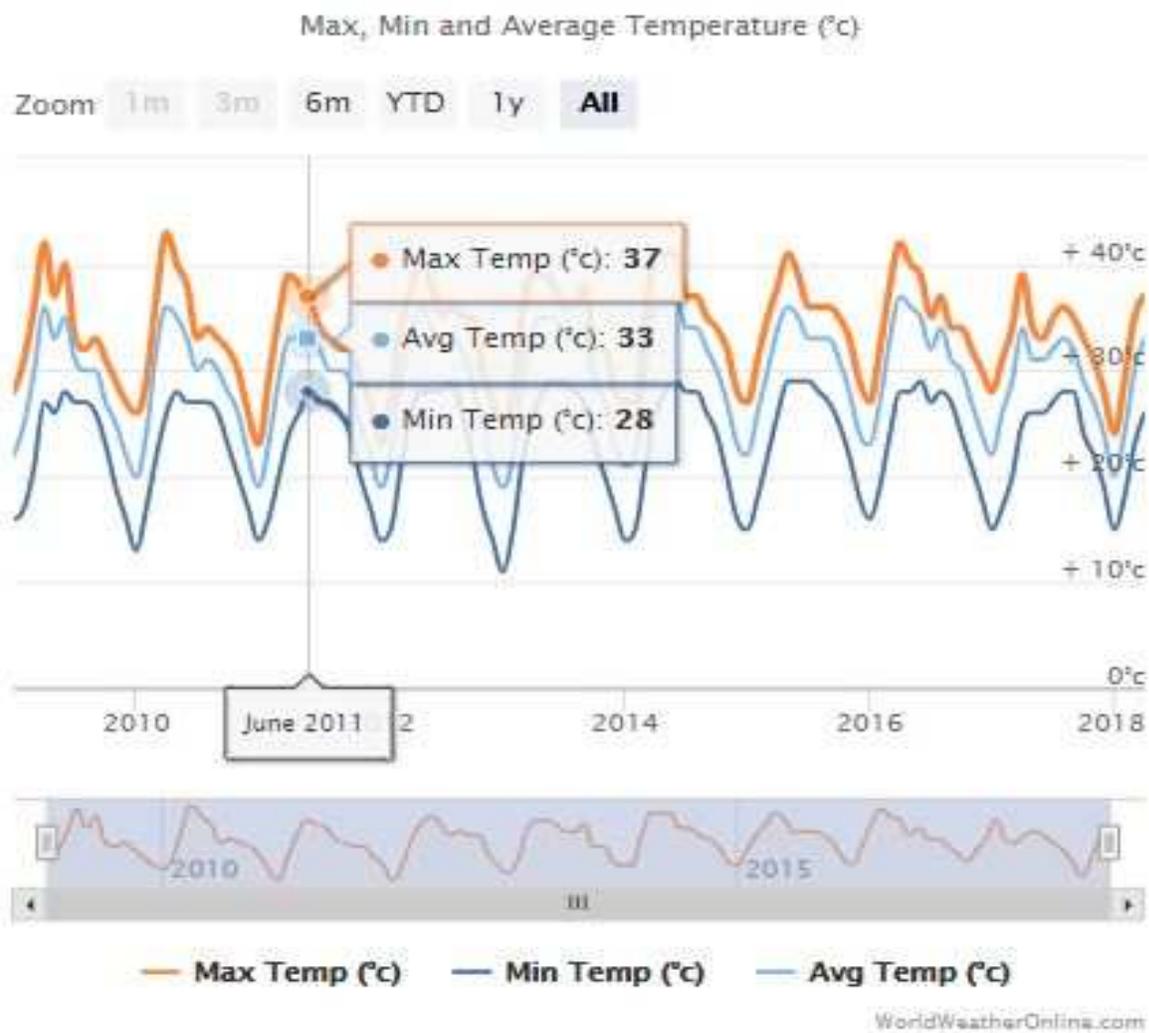
औषत बार्षिक वर्षाको तथ्यांक हेर्दा सन् २०१० मा ६०० मि.मि. वर्षा भएको देखिन्छ भने त्यसपछि ४ सयका हाराहारीमा वर्षा भएको छ ।

श्रोत : world weatheronline.com

७.४ Annual average temperature(औषत वार्षिक तापक्रम)

यस क्षेत्रको अधिकतम तापक्रम ३७ डिग्री सेल्सियम तथा न्यूनतम तापक्रम २८ तथा औषत तापक्रम ३३ डिग्री सेल्सीयस रहेको छ ।

श्रोत : [world weatheronline.com](http://worldweatheronline.com)

द. बिकासको सम्भावयता तथा चुनौतीहरु :

द.१ सम्भाव्यताहरु

संस्कृति, जातीय संरचना, जलवायु, स्थान, वर्ण र वन पारिस्थितिको सुमधुर संगमसंग मेल खाने अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका सप्तरी जिल्लाको प्रमुख बजारी क्षेत्रमा दुध व्यवसायी, सहकारी क्षेत्र तथा उद्यमशिलताका कारण अब्बल बजार क्षेत्र मानिएको छ । नयाँ गाउँपालिका भएता पनि यो गाउँपालिका भरपुर्ण सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो । जसलाई पुर्व-पश्चिम राजमार्गले पुर्ण रुपमा सहयोग समेत पुगेको छ । यसलाई अझ प्रभावशाली गाउँपालिकाहरु मध्ये नेपाल मै पहिचान गराउन सुक्ष्म अध्ययनको आवश्यकता रहेको छ । अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको देश मै छुटै पहिचान भएता पनि हालको अवस्थामा यस गाउँपालिकाले सम्भावनाहरुलाई पहिचान गरि आफ्नो नीतिमा राख्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । सप्तरी जिल्लाकै पहिलो खुल्ला दिसा मुक्त क्षेत्र तथा पुर्ण खोपयुक्त गाउँपालिकाको रुपमा घोषणा भएको यस गाउँपालिकाको पुर्वाधार विकास, स्थानीय संचार माध्यम (एफ एम तथा पत्रपत्रिका) लाई बढावा, बिजुली बत्तिको आवश्यकता अनुसार सुविधा, पर्यटन विकास तथा युवाको लागि खेलकुद आदिमा सक्रिय गराउने जस्ता योजनाहरु समावेश गर्न सके ग्रामिण वासिन्दाको जीवन समृद्ध हुदै व्यापार, बाणिज्य र समग्र अर्थतन्त्रलाई सुधार गर्नेछ ।

द.२ चुनौतीहरु

विकसित गाउँपालिकाको सुचिमा यो गाउँपालिका पनि रहेकोले सम्भावित विकासको लागि केही चुनौतीहरु पनि रहेको छ ।

- सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा आवश्यक मानवीय श्रोतहरुको पूर्ण रुपमा व्यवस्थित गर्नु पर्ने ।
- वडा कार्यालयहरुमा तथ्याङ्कहरु व्यवस्थापन गर्नको लागि अनलाईन सुविधाको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- ग्रामीण स्तरीय सडक वाटोहरुको संजालीकरण र मर्मत सुधारको आवश्यकता रहेको ।
- ग्रामीण विद्युतिकरणको लागि वडाहरुमा आवश्यकता रहेको ।
- खेती योग्य जमीनमा उत्पादनको वृद्धिको लागि सिचाई सुविधाको अभाव रहेको ।
- गुणस्तरीय शिक्षाको लागि विद्यालयहरुमा दरवन्दी अनुसार शिक्षकहरुको अभाव रहेको ।

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण करहरूलाई एकिकृत करको दायरामा ल्याउनु पर्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्रका मानिसहरूलाई सहज तथा सुलभ स्वास्थ्य सेवाको लागि कम्तीमा ५० सैयाको अस्पतालको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- गाउँपालिकालाई पुर्ण सरसफाइ गाउँपालिका निर्माणको लागि राजमार्ग भित्रका बस्तिहरूमा आवश्यक कृयाकलापहरू संचालन गर्नु पर्ने ।
- बालबालिकाहरूको हक अधिकार सुनिश्चितता र संरक्षणको लागि वडा बाल संरक्षण समिति र गापा बाल संरक्षण समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धिमा गर्नु पर्ने र काम कर्तव्य र जिम्मेवारीमा तदारुक्ताको साथ लाग्नु पर्ने ।

९. अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाले अवलम्बन गर्नु पर्ने नीतीहरु :

१. आर्थिक विकास संग सम्बन्धित

क) कृषि :

- कृषिलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायिकरण गर्न तर्फ नीती अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- कृषकलाई व्यवसायिक खेति तर्फ ल्याउन पहल गर्नु पर्ने ।
- कृषकलाई नगदे फसल बढाउन अभिप्रेरित गर्नु पर्ने ।
- कृषकलाई प्रभावकारी कृषिको लागि कृषि कार्यक्रमको आयोजना गर्नु पर्ने ।
- कृषि सामाग्री पहिचान गर्न उचित बजारको व्यवस्थापन तथा भण्डारको लागि घर समेतको व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
- कृषि सहयोग मार्फत किसानहरुलाई मल, किटनाशक बिउ, बिजन प्रदान गर्न व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- गाउँपालिकालाई बैज्ञानिक कृषि प्रणालीयुक्त गाउँपालिका बनाउन नीति तयार गर्नु पर्ने ।
- बीउ संरक्षण कार्यक्रम स्थानीय बाली संरक्षण गर्न लागु गर्नु पर्ने ।
- व्यवसायिक खेतिमा संलग्न कृषकहरुलाई उचित तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- उचित व्यवस्थापन साथ साप्ताहिक खुल्ला बजारको संचालन गर्नु पर्ने ।
- माटोमा आधारित खेति गर्न माटोको जाँचको लागि अभियान संचालन गर्नु पर्ने ।
- कृषि कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउन गैसस र अन्तराष्ट्रिय गैसससंग समन्वय गर्नु पर्ने ।
- कृषकलाई च्याउ खेति, माछा पालन लगायत अन्य आय आर्जनका कार्य गर्न अभिप्रेरित गर्नु पर्ने ।
- जैविक खेति गर्न समेत कृषकलाई अभिप्रेरित गर्नु पर्ने ।

ख) जनावर र चराहरु :

- कृषि तथा जिविकोपार्जन ऐनको अधिनस्त रहि दुध उत्पादन तथा खसि, कुखुरा लगायत मासुको व्यापारको लागि लगानी गर्ने नीती तयार गर्नु पर्ने ।
- पशु प्रजननका लागि सम्भाव्य कृत्रिम गर्भ राख्ने औषधि उपलब्धताको लागि कार्यक्रम आयोजना गर्नु पर्ने ।
- समुदायमा स्वस्थ र ताजा मासुको प्रवाह होस भनी उचित व्यवस्थापन र प्रभावकारी बितरण प्रणाली लागु गर्नु पर्ने ।
- दुग्ध संस्था र कृषि सहकारीलाई अझ बढी प्रोत्साहित गर्नु पर्ने तथा कम्प्युटर प्रविधि लागु गर्नु पर्ने ।
- पशुधन बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न पहल गर्नु पर्ने ।

ग) उद्योग :

- आवश्यकताको पहिचान गरि उपयुक्त उद्योगको स्थापनाको लागि प्रयास गर्नु पर्ने ।
- हाल स्थापित रहेको उद्योगहरुलाई संरक्षण तथा प्रोत्साहन गर्नु पर्ने ।
- उद्योग संचालन अनुमति दिदा पर्यावरण संरक्षणलाई ध्यान दिई दिनु पर्ने तथा स्थानीय श्रोतहरुलाई अधिकतम उपयोग गर्ने प्राथमिकता दिनु पर्ने ।

घ) पर्यटन

- पर्यटन बिकासको लागि यस क्षेत्रमा राम्रो बास सहितको होटल खोल्नको लागि स्थानीयलाई अभिप्रेरित गर्नु पर्ने ।
- यस क्षेत्र भित्र रहेको सम्पूर्ण पर्यटन क्षेत्रमा सुरक्षाको प्रत्याभुति दिने गरि व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
- पर्यटकिय क्षेत्रमा पर्यटकलाई विश्राम स्थलको निर्माण तथा खानेपानी, शौचालय, बाटो घाटो लगायतको प्रभावकारी बिकास गर्नु पर्ने ।

इ) सहकारी

- सहकारी सहकारी बिच मित्रता कायम गरि बजारसंग समेत राम्रो बातावरण बनाउन आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- किसानलाई सहकारी मार्फत समयमा कृषिमा सहयोग उपलब्ध गराउन पहल गर्नु पर्ने ।
- आर्थिक र सामाजिक परिवर्तनको लागि व्यावसायिक सहकारी नीती अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- स्थानीय सहकारीलाई बढावा दिई २१ औं शताब्दीको सहकारीको नीती अवलम्बन गर्न सहकारीहरूलाई आवश्यक प्रशिक्षण तथा सहयोग गर्ने ।

ई) भूमि व्यवस्थापन

- कृषि योग्य भूमिमा मानव बसोवासलाई सकेसम्म निरुत्साहित गर्नु पर्ने ।
- राष्ट्रिय भूमि प्रयोग नीतीलाई अवलम्बन गर्दै भूमिको दोहोरो स्वामित्वलाई निरुत्साहित गर्दै बैज्ञानिक भूमि प्रयोजनका कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।

२. सामाजिक विकास संग सम्बन्धित

क) शिक्षा :

गुणस्तरीय शिक्षालाई प्रमुखता दिनु पर्ने तथा प्राविधिक शिक्षाको आवश्यकता रहेको छ । तथापि केही बुदाँहरु शिक्षाको सन्दर्भमा निम्नानुसार रहेको छ ।

- गुणस्तरीय शिक्षाको लागि कक्षामा तथा तहगत शिक्षण सिकाइको प्रभावकारी मापन हुनु पर्ने ।
- शिक्षामा सुधारको लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक, अभिभावक, विद्यार्थी तथा सरोकारवालासंग निरन्तर अन्तरकृया गरि नीतीहरु निर्माण गरि अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने ।
- विद्यालयहरुमा अनिवार्य रूपमा अतिरिक्त कृयाकलापको लागि नीति अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- विद्यार्थीहरुलाई आफ्नै मातृभाषामा पठन पाठनको व्यवस्थाको लागि प्रयास गर्नु पर्ने ।
- यस क्षेत्रमा प्राविधिक शिक्षाको विद्यालय खोल्न आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- स्तरीय बोर्डिंग स्कूल खोल्न तथा व्यवस्थापन पक्षलाई बलियो बनाउन प्रोत्साहित गर्नु पर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेको बालबालिकालाई विद्यालय ल्याउन प्रभावकारी विद्यालय भर्ना अभियान गर्नु पर्ने ।
- सामुदायिक विद्यालयको व्यवस्थापन पक्षलाई बलियो बनाउन विद्यालय व्यवस्थापन पक्षलाई आवश्यक परामर्श तथा निर्देशन दिनु पर्ने ।
- प्रभावकारी विद्यालय अनुगमनको लागि आवश्यक प्रावधान बनाउनु पर्ने ।
- विद्यार्थी-शिक्षकको नीति नियम प्रभावकारी रूपमा निर्माण भई कार्यान्वयन हुनु पर्ने ।
- कार्यको मुल्यांकन गरि शिक्षकलाई सम्मानित गर्नु पर्ने ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अंग्रेजी भाषामा पढाइको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने तथा गुणस्तरीय शिक्षाको लागि विषय अनुसारको शिक्षकको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- विद्यार्थीको लागि होमवर्क सेसन संचालन गर्नु पर्ने ।
- रेडियो कक्षाको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।

ख) स्वास्थ्य :

- खोप कार्यक्रम प्रभावकारी बनाउन नीति अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न पहल गर्नु पर्ने ।
- स्वास्थ्य चौकीहरुको अवस्था बारे बुझी प्रसुति लगायतको सेवा सहज रुपमा समुदायले पाउने व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- प्रत्येक वडामा कम्तीमा १ स्वास्थ्य चौकीको निर्माण गर्नु पर्ने ।
- कम्तीमा २५-५० शैयाको व्यवस्थित अस्पताल मुख्य बजारमा खोल्न आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- आपतकालिन स्वास्थ्य कोष निर्माण गर्नु पर्ने ।
- २ वर्ष मुनिको बालबालिका, सुत्केरी महिला तथा आमाको दुध बच्चाको लागि पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।
- धुम्रपान, मदिरा, पान गुटका लगायतका तम्बाकु पदार्थ मुक्त गाउँपालिका निर्माणको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- हर्न तथा ठुलो स्वरमा गाना (माईक लगायत समेत) निशेधित क्षेत्रको घोषणा गर्नु पर्ने ।
- स्वास्थ्य चौकी तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आवश्यक औषधिको अझ बढी व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- औषधि पसल खोल्न प्रोत्साहित गर्नुपर्ने तथा डक्टरको सल्लाह बिना औषधि दिन निषेधित गर्नुपर्ने ।

ग) खानेपानी तथा सरसफाइ

- पोखरी, इनार लगायतको कुवाहरुको संरक्षणको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- पुर्ण सरसफाइ गाउँपालिका निर्माणको लागि आवश्यक कृयाकलाप संचालन गर्नु पर्ने ।
- बढी भिडभाड हुने स्थानमा सार्वजनिक शौचालय तथा खानेपानीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- वाटर स्टोरेज प्रणाली अवलम्बन गरि बढी भन्दा बढी निर्माणको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा सरसफाइ अभियान संचालन गर्न पहल गर्नु पर्ने ।

घ) पर्यटन तथा संस्कृति :

- व्यवस्थित होटल (बास सहित) को खोल्न प्रोत्साहित गर्नु पर्ने ।
- स्थानीय पर्यटकीय क्षेत्रहरुको उचित व्यवस्थापन तथा निर्माण गर्नु पर्ने ।
- पर्यटकीय क्षेत्र भएको स्थानमा आवश्यक खानेपानी तथा शौचालयको व्यवस्था गर्नु पर्ने तथा बाटो घाटोको निर्माण गर्नु पर्ने ।
- स्थानीय संस्कृतिको परम्पराको पहिचान गरि पर्यटनको लागि श्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गर्नु पर्ने ।

ङ) युवा तथा खेलकुद :

- युवालाई विकासको लागि आवश्यक अवसर दिनु पर्ने ।
- एक गाउँ, एक मैदान तथा एक गाउँपालिका एक स्टेडियमको नीतिलाई कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- लागु पदार्थमा जाने युवाहरुको लागि आवश्यक जनचेतना मुलक क्रियाकलापको संचालन गर्नु पर्ने ।
- अध्यक्ष कप निरन्तर रूपमा संचालन गर्नु पर्ने ।
- युवाको स्वास्थ्य र मानसिक विकासको लागि खेलकुद विकास कार्यक्रमको आयोजना गर्नु पर्ने ।
- विद्यालयहरुमा खेलकुद शिक्षकको व्यवस्था गर्न आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- निरन्तर प्रतियोगिताको आयोजना गर्नु पर्ने ।

च) लैङ्गिक समानता र समावेशीकरण :

च.१. महिला विकास :

- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा रोजगारीमा महिलाहरुको पहुँच सुनिश्चित गर्नु पर्ने ।
- महिलाहरु माथी हुने कुनै पनि हिंसा, भेदभाव र नियन्त्रण जस्ता कुराहरुको अन्त्य गर्न पहल गर्नु पर्ने ।
- महिलाहरुलाई उनीहरुको कुशलतामा आधारित व्यापार गर्न अभिप्रेरित गर्नु पर्ने ।
- एकल महिला तथा सिमान्तकृत महिलाहरुको जीवन शैली परिवर्तनको लागि उनीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरि आय आर्जन बृद्धि लगायतका कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।

च.२. बालबालिका :

- बाल क्लब तथा बाल संजालको मातहतबाट बाल अधिकार सुनिश्चित हुनु पर्ने ।
- बालश्रम उन्मुलन गर्न नीती अवलम्बन गरि प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वय गर्नु पर्ने ।
- निर्माण कार्य गर्दा बालमैत्री अवधारणा अनुसार गर्नु पर्ने ।
- गरिब, अनाथ, अपांग तथा सिमान्तकृत बालबालिकालाई शिक्षा र स्वास्थ्यमा सहज पहुँचको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।
- बालमैत्री गाउँपालिका बनाउन आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।

च.३. अपांग सम्बन्धी :

- अपांग मैत्री स्वरोजगार कार्यक्रम संचालनका लागि सहजिकरण गर्नु पर्ने ।
- सेवा प्रदायकमा अपांग व्यक्तिलाई सहज पहुँचको लागि सुनिश्चित गर्नु पर्ने ।
- भौतिक संरचना निर्माण अपांग मैत्री अवधारणा अनुसार हुनु पर्ने ।
- अपांग मैत्री कार्यक्रम संचालनका लागि अपांग सम्बन्धी कार्य गर्ने संघ संस्थासंग समन्वय गर्नु पर्ने ।

च.४. HIV/AIDS रोकथाम :

- HIV/AIDS लाई निरुत्साहित गर्दै, HIV/AIDS पिडितलाई माया गर्ने वातावरण निर्माण गर्नु पर्ने ।
- संक्रमितलाई उनको सामाजिक स्तर बृद्धिको लागि मनोबल बढाउनु पर्ने ।
- HIV/AIDS रोकथामको लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।

च.५. जातिय समुह :

- जातिय संस्कृतिलाई संरक्षण गर्दै सामाजिक एकताको परिचय दिने वातावरणको निर्माण गर्नु पर्ने ।
- सांस्कृतिक संग्रहालयको निर्माण गरि यस क्षेत्रमा बसोवास गर्ने सम्पूर्ण जात जातिको परिचय झल्कने संस्कृति तथा परम्परालाई झल्काउने पर्ने ।
- विभिन्न जातजातिका भेषभुषा, कला, साहित्य, भाषा र संस्कृतिको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गर्नु पर्ने ।

च.६. दलित, मुस्लिम र सिमान्तकृत समुह :

- विगत देखि चल्दै आएको सबै किसिमको भेदभाव अन्त्य गरि समावेशी समाज निर्माण गर्नु पर्ने ।
- शीप, रोजगारी तथा आयमा आधारित विशेष कार्यक्रम दलित, मुस्लिम तथा सिमान्तकृत समुहको लागि संचालन गर्नु पर्ने ।
- परम्परागत नीतिहरूलाई अध्यावधिक गर्दै सिमान्तकृत समुहहरूको व्यावसायिक शीप, रोजगारी र क्षमतालाई उजागर गर्दै व्यावसायिक बनाउनु पर्ने ।
- कुनै किसिमको पहिलो सहयोगको लागि अति गरिव परिवारको लागि परिचय पत्र लागु गर्नु पर्ने ।
- संस्कृति तथा धार्मिक गतिविधिहरू गर्न मुस्लिम समुदायहरूलाई सहयोग गर्ने ।
- SEE मा ८० प्रतिशत भन्दा माथि प्राप्त गर्ने कम्तीमा १/२ जना बालक बालिकालाई उच्च शिक्षाको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

च.७. जेष्ठ नागरिक :

- जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान गरौं, असल मानिसको परिचय दिँउ भन्ने नीति अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- परिवारका सदस्यहरूलाई जेष्ठ नागरिकहरूको नियमित उपचार गराउने बानी बसाउनका निमित्त जनचेतना मुलक कार्यक्रमको संचालन गर्नु पर्ने ।
- जेष्ठ नागरिकको लागि समय समयमा स्वास्थ्य शिविरको आयोजना गर्नु पर्ने ।
- जेष्ठ नागरिकको प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गर्न जेष्ठ नागरिक समुहको निर्माण गर्ने ।

३) पुर्वाधार बिकास

क) सडक

- बजेट निर्धारण गर्दा २ वटा वडा जोड्ने वा केन्द्र जोड्ने वा दुई बजार छुने लगायत जिल्लाको यातायात गुरुयोजनाले तोके अनुसार प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
- नयाँ निर्माण हुने सडक (बाटो)को लागि ड्रेनेज अनिवार्य राख्नु पर्ने ।
- बजेट निर्धारण गर्दा अधुरो सडक बाटो निर्माणलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
- बाटो घाटो बनाउँदा पानीको श्रोत, जंगल क्षेत्र तथा अन्य वातावरणिय क्षेत्रलाई विशेष सुबिधा तथा क्षति नहुने गरि निर्माण गर्ने नीती अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- नयाँ सडक बाटो बनाउनु पुर्व प्राविधिकको सुपरिवेक्षण बिना नबनाउने नीती अपनाउनु पर्ने ।
- सडक बाटो निर्माण गर्दा कुन सवारी साधन र कति भार सम्म जान सक्ने सो को सुचना बोर्ड राख्नु पर्ने ।
- सडक बाटो निर्माण गर्दा वातावरणिय सुरक्षालाई ध्यानमा राखि विशेष रुपमा अनुगमन गर्नु पर्ने ।
- पैदल यात्रीको सजिलोको लागि पैदल यात्री मार्गको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

ख) पुल पुलेसा

- आवश्यकताको आधारमा पुल पुलेसाको निर्माण तथा मरोमत्तको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- पुल पुलेसाको निर्माण हुदाँ प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्ने ।
- कच्ची वा भत्कन सक्ने पुलको मुल्यांकन गरि पुननिर्माण तुरुन्त गर्नु पर्ने ।
- आवश्यक पुल पुलेसा निर्माणको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।

ग) भवन तथा शहर विकास

- वडा क्षेत्र भित्र रहेका पुराना भवनको निर्माण तथा वडा कार्यालयको आफ्नो भवन निर्माण कार्य गर्नु पर्ने ।
- भवन निर्माण गर्दा भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई ध्यानमा राखि निर्माण गर्नु पर्ने ।
- अधुरो तथा निर्माणाधिन भवनहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
- गाउँपालिकाक्षेत्र भित्र सरकारी भवन निर्माणका लागि विशेष प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
- नयाँ निर्माण हुने भवनहरूमा राष्ट्रिय भवन नीति अनुसार निर्माण गर्नु पर्ने ।

घ) बिजुली तथा बैकल्पिक उर्जा

- रातिको समयमा सजिलै हिडडुल गर्न सजिलोका लागि सडक सोलार बत्तिको जडान हाल गाउँक्षेत्र भित्रका मुख्य बस्तीमा गर्नु पर्ने ।
- विद्युत तुरुन्त पुग्न नसक्ने स्थानमा बैकल्पिक श्रोतहरूको वितरण सो स्थानमा गर्नु पर्ने ।

ङ) संचार

- इन्टरनेट सेवा सबै वडा र बस्तीहरूमा पुर्याउन विशेष पहल गर्नु पर्ने ।
- एनटिसिको नयाँ टावर यस गाउँपालिकामा जडानको लागि विशेष पहल गर्नु पर्ने ।
- स्थानीय एफ एम रेडियो तथा पत्रपत्रिकाहरूलाई प्रोत्साहित गर्नु पर्ने ।

च) सिंचाई

- मध्यम तथा साना सिंचाई नीतिहरूको आवश्यकता अनुसार समिक्षा गर्नु पर्ने ।
- वर्षा जल संकलन तथा अन्य जल संकलन तथा संरक्षण प्रविधिहरूलाई लागु गर्नु पर्ने तथा गर्नेलाई प्रोत्साहित गर्नु पर्ने ।

४) बातावरण तथा दैविक प्रकोप व्यवस्थापन

क) वन तथा भूमि संरक्षण

- यस गा.पा. क्षेत्र भित्र रहेको वन क्षेत्रको पर्यावरणलाई पोषणा गर्नका लागि बैज्ञानिक व्यवस्थापन नीती अवलम्बन गर्नु पर्ने ।
- वन नीति २०७१ लाई प्रभावकारिता साथ अवलम्बन गर्नु पर्ने ।

ख) बातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन

- जलवायु परिवर्तन तथा यसले पार्न सक्ने प्रभाव न्यून गर्न विशेष पहल गर्नु पर्ने ।
- बैकल्पीक उर्जालाई विशेष प्रोत्साहित गर्दै सुधारिएको चुल्हो, सोलार बत्ति जडानको लागि विशेष पहल गर्नु पर्ने ।
- प्लाष्टिकजन्य सामानहरुको बिक्री वितरणमा रोक लगाई गाउँगाँलिकालाई प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्र बनाउन विशेष पहल गर्नु पर्ने ।

ग) ठोस फोहोर र नाली व्यवस्थापन

- ठोस फोहोर व्यवस्थापनका लागि डम्पीङ्ग साईटको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
- दैनिक फोहोर उठाउने व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
- नदी नाला फोहोर गर्नेलाई निरुत्साहित गर्नु पर्ने तथा सो को व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पहल गर्नु पर्ने

घ) प्रकोप व्यवस्थापन

- प्रकोप व्यवस्थापन कोष निर्माण गरि तत्काल लागु गर्नु पर्ने ।
- सम्भावित प्रकोपलाई ध्यानमा राखि जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु पर्ने ।

अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिकाका स्थानीय संघ संस्था तथा युवा क्लबको विवरण :

क्र.सं.	संघ संस्था तथा युवा क्लबको नाम	ठेगाना	सेवा
१	शिवशक्ति युवा क्लब जण्डौल	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	सामाजिक सेवा तथा स्वयंसेवक परिचालन
२	गरिवी निवरण स्वावलम्बन, लघुवित्त (ग्लोबल)	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका १	बचत तथा ऋण
३	स्काई क्लब सितापुर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका २	बालबालिका सम्बन्धी तथा महिला सम्बन्धी
४	महिला श्रृजना मटिगढा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३	सामाजिक सेवा
५	सामुदायिक विकास तथा मानव अधिकार संरक्षण केन्द्र, हरिहरपुर	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ३	उर्जा सम्बन्धी, बालबालिका तथा महिला सम्बन्धी
६	गोडसिंह युवा क्लब प्रशवनी	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४	खेलकुद
७	प्रतिभा युवा क्लब, प्रशवनी	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ४	खेलकुद
८	त्रिनेत्र युवा स्पोर्टस क्लब, बकधुवा	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ५	खेलकुद
९	जनजागण सामुदायिक विकास केन्द्र, रतवाला	अग्नीसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका ६	सामाजिक सेवा

श्रोत : सबल नेपाल, स्थलगत सर्भेक्षण २०७५

अग्नि साईर कृष्णा सवरण गा.पा. सूचिकृत फर्म :

क.स.	फर्मको नाम	दर्ता नं.
१.	प्रोटोलल इन्टरनेशनल कन्सलटेन्ट	१
२.	आई. टि. ट्रेन्ट सोलुसन	२
३.	योगिनिमाई सामुदायिक विकास केन्द्र	३
४.	श्री ऊँ बहुमुखि सहकारी संस्था लिमिटेड सितापुर	४
५.	श्री लालु मोहरिया शंकर चौधरी दुमैर दामैर मलौकी समाज उत्थान केन्द्र जण्डौल	५
६.	शुभेच्छा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	६
७.	डाईनामिक रिसोर्सेस म्यानेजमेन्ट सेन्टर	७
८.	एभरेष्ट इन्जिनियरिङ कन्सलटेन्ट	८
९.	विद्यापति समाज केन्द्र	९
१०.	माईति घर दैया समुह	१०
११.	डि.एन. कन्सलटेन्ट	११
१२.	लक्ष्मी निर्माण समाज सेवा एण्ड सप्लायर	१२
१३.	सुसाज निर्माण सेवा लाहान	१३
१४.	यदुवंशी निर्माण सेवा लाहान	१४
१५.	सृजना विल्ड लाहान	१५
१६.	जानकी निर्माण सेवा धनुषा	१६
१९.	रुन्सी कन्सलटेन्ट सिरहा	१९
२०.	श्री राधा स्वामी सन्त संगम समिति	२०
२१.	सिल्म रोड इन्भेष्टमेन्ट काठमान्डौ	२१
२२.	मेट्रिसियन प्रा.लि. काठमान्डौ	२२
२३.	फोनिक्स सोलुसन प्रा.लि. काठमान्डौ	२३
२४.	श्री दलित समाज सचेतना केन्द्र कन्चनपुर	२४
२५.	मुन एण्ड अन्जली इन्जिनियरिङ	२५
२६.	तारा देवि इन्जिनियरिङ	२६
२७.	ईको प्लस प्रा.लि. काठमान्डौ	२७
२८.	साग्रिला इन्फोम्याटिक्स प्रा.लि. काठमान्डौ	२८
२९.	श्री सामुदायिक संरक्षक केन्द्र हनुमानगर	२९
३०.	सामुदायिक विकास तथा मानव अधिकार संरक्षक केन्द्र	३०
३१.	सेकडीहुरफ सेतु सामुदायिक विकास केन्द्र	३१
३२.	मनोकामना मेडिको विराटनगर	३२
३३.	लाली गुरास महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था वकधुवा	३३
३४.	वकधुवा महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	३४
३५.	टुरु बल्ट इन्जिनियरिङ कन्सलटेन्ट	३५
३६.	श्री ए.वन. फार्मेसी विराटनगर	३६

३७	ग्रामिण गरिवि न्यूनिकरण तथा दलित उत्थान समाज	३७
३८	सुर्यादय इनर्जी	३८
३९	सनसाइन ईनर्जी एण्ड सप्लायर्स	३९
४०	प्रमोद चालिसे (परामर्स कर्ता)	४०
४१	श्री दुखी फार्मसी विराटनगर	४१
४२	श्री नेपाल आयुर्वेदिक फार्मसी खडक न.पा.	४२
४३	रितु फार्मसी	४३
४४	एस औषधी पसल	४४
४५	जन आर्शिवाद फार्मसी	४५
४६	सम्प्रेक्षा आयु फार्मसी	४६
४७	स्वेडेक	४७
४८	महुली सामुदायिक विकास केन्द्र	४८
४९	महिला जागरण समाज	४९
५०	खान अटो मोबाइल्स	५०
५१	सामुदायिक महिला विकास मंच	५१
५२	सुष्मा आयुर्वेदिक सप्लायर्स काठमान्डौ	५२
५३	आई टेक स्टोर	५३
५४	बिग बाईटद मल्टि ट्रेड प्रा.लि. काठमान्डौ	५४
५५	सिटिजेन इन्फोटेक प्रा.लि. काठमान्डौ	५५
५६	गुप्टर टेक्नोलोजी प्रा.लि. काठमान्डौ	५६
५७	एम.फोसिस टेक फौन्डेसन काठमान्डौ	५६
५८	शान्ति माँ निर्माण सेवा	५८
५९	सक्षम नेपाल	५९
६०	आरभ इन्जिनियरिङ कन्सलटेन्सी काठमान्डौ	६०
६१	बेन्च मार्क कन्सलटेन्सी एण्ड ल्याव काठमान्डौ	६१
६२	मास्टरमाईन्ड कन्सलटेन्सी रा.वि.	६२
६३	इस्पेक्टा इन्जिटेड प्रा.लि.	६३
६४	लिडिङ इन्जिनियरिङ आर.टेक प्रा.लि.	६४
६५	इनोभरा ट्रेडिङ	६५
६६	राहुल सप्लायर्स	६५
६७	जितेन्द्र ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	६७
६८	माँ छिन्नमस्ता एण्ड सप्लायर्स	६८
६९	आस्मान नेपाल धनुषा	६९
७०	श्री सृष्टि बचत तथा ऋण सहकारी लिमिटेड	७०
७१	श्री खही प्रिन्टर्स	७१
७१	श्री रेडियोजन मधेश	७१
७२	श्री महाकाली निर्माण सेवा	७२
७३	श्री सामाजिक विकास तथा मानव अधिकार संरक्षक केन्द्र	७३

७४	श्री युवा दलान सिरहा	७४
७५	श्री डि.वि. स्डार नेसनल रा.वि.	७५
७६	श्री पियूष जनरल स्टोर हनुमानगर	७६
७७	अभिषेक फार्मोसी	७७
७८	महामाया महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	७८
७९	मनोज मिष्ठान भंडार	७९
८०	आशा नेपाल	८०
८१	व्यवसाय विकास सहजिकरण (फेसवड)	८१
८२	सीता कन्सलटेन्ट लाहान	८२
८३	लक्ष्मी निर्माण सेवा लाहान	८३
८४	जोशी कन्सट्रक्सन भक्तपुर	८४
८५	समाज सुधार तथा वातारण विकाश (सीड नेपाल)	८५
८६	निर्मल नेपाल सहयोगी संस्था	८६
८७	हाम्रो नेपाल सहयोगी संस्था	८७
८८	श्रीपूराज सामुदायिक विकाश केन्द्र	८८
८९	सभ्य नेपाल	८९
९०	सेभ द नेपाल	९०
९१	योगिनियामाई निर्माण सेवा हनुमानगर	९१
९२	तपेश्वरी सामुदायिक विकाश केन्द्र	९२
९३	परिकल्पना नेपाल	९३
९४	ग्रीन नेपाल	९४
९५	मानव विकाश केन्द्र	९५
९६	जीवनका लागी सृजनशील विकाश केन्द्र	९६
९७	वि.पि. विचार समाज रा.वि.	९७
९८	मानव विकाश तथा समाज सुधार केन्द्र	९८
९९	सदवहार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	९९
१००	श्री प्रयाश रा.वि. ८	१००
१०१	श्री बाल अधिकार तथा वातावरण समाज नेपाल	१०१
१०२	श्री अधिकार र विकाशको लागी संचार अभियान	१०२

